ԺԹ՛ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4887 6/19 ՄԱՐՏ 1902 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1319 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4887

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Ծանուցում կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրնք.
» »	վեցամսեայ	22	»

Ցրուիչի փոխարէն փօսդայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ետադարձ թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրութեան:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

Նախորդ «Աջ ու Ձախ»ին մէկուն մէջ հիմնուելով Արտաշէս Յարութիւնեան բարեկամիս մէկ յօդուածին վրայ, կարգ մը դիտողութիւններ ըրած էի տարօրինակ մոլութեան մը նկատմամբ՝ ուրկէ մեր նորագոյն գրողներուն մեծամասնութիւնը բռնուած է այս միջոցիս։ Մոլութիւնը, կը յիշէք անշուշտ, ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ այն անիմաստ հակումը, որ ամէն գրիչ բռնելու սկսող տղայ անպատճառ «տաղձնորդող» յօդուած մը գրելու կը մղէ, դրեթէ միշտ չո՛ր ծիծաղելի այլանդակութեանց ծնունդ տալով։

Երկու յօդուածներն ալ կ'երեւայ թէ ըստ բաւականին արձագանգ գտեր են այդ տղոց քով. գոնէ այնպէս կ'ենթադրեմ այն նամակներէն՝ զորս անոնցմէ երեքը գրած էին ինծի տակաւին նախորդ շաբթու։ Այդ նամակներէն առաջին երկուքը մէկ կողմ կը թողում, որովհետեւ ուշադրութեան բան մը չեն պարունակեր. երկուքն ալ կ'ըսեն թէ աւելի ընդհանուր հոսանքի մը հետեւելով է որ ինկած են այդ (ինքնակոչ տաղձնորդողներուս) — ի բինդ բառերով — խումբին մէջ. և թէ պիտի աշխատին նոր ճամբայ մը ընտրել գրականութեան բազմաթիւ ուղիներէն, և ըստ այնմ պիտի մշակեն իրենց ընդունակութիւնները։ A la bonne heure! Կ'անցնիմ երրորդին՝ որուն մէջ ուշադրութեան արժանի կէտերը չեն պակսիր և որուն չորս լայն էջերէն կը քաղեմ հետեւեալ մասերը.—

«....Կը հաւատամ որ «տաղձնորդող» գրելը մեզ գրագէտ չի կրնար դարձնել. չէ՞ մի որ մեր այսօրուան հրապարակագիրներէն նոյն իսկ անոնք որ 20 30 տարուան լրագրական գործունէութեան անցեալով մը կը սոնքան, չենք կրնար առանց խղճի խայթի «գրագէտ» անուանել։ Բայց միւս կողմէ ալ եթէ ինկած ենք այդ «մոլութեան» մէջ, ինչպէս կը գրէք, պատճառներ ունինք հարկաւ։ Օրինակի համար սա թէ գրականութիւն ընելու այդ կերպը չատ դիւրին է, և ի՛նչ մեղքս պահեմ, քիչ մըն ալ à la mode։ Կայ նաեւ ուրիշ պատճառ մը աւելի վճռական, աւելի հիմնական։ Եթէ «տաղձնորդող» չգրենք, ի՛նչ գրենք։ Գրական ո՞ր սեռը ընտրենք։ Մեզի ճամբայ մը ցոյց տուող չկայ։ Կը գրենք մեր արտադրութեանց համաձայն, առանց երկար բարակ մտածելու թէ ուրիշ ի՛նչ բան կարելի է գրել։ Մանաւանդ որ մ'ատենէն ալ անդին պէտք է մնայ, որովհետեւ չենք գիտեր թէ մեր գրական յարմարութիւններէն ի՛նչ բան կրնայ ծնունդ առնել. գրական ո՞ր սեռը, ո՞ր ճիւղը, ո՞ր ճամբան։ Ասոնք են գլխաւոր պատճառները որ, չենք գիտեր մինչեւ ե՞րբ, ձեր ըսածին պէս «տաղձնորդելու կարող տաղձնորդողներ» պիտի մնանք....».—

Արտագրուած այս երկար հատուածին մէջ աւելորդ է ըսել թէ այլանդակ բաներ չեն պակսիր. ինչպէս սա «տաղձնորդող» գրելու «դիւրին և à la mode» ըլլալուն անհեթեթ կարծիքը՝ որուն մի՛ միայն կատակ մը կը պակսի յիմարանոց ղրկուելու համար։ Բայց միւս կողմէ, այդ տողերուն մէջ մերկացուած է մեր արդի լրագրութիւնը և անոր հետ ալ գրականութիւնը խաթարող վէրքերէն մէկը. որուն բովանդակ ցաւալի ու վնասակար հանգամանքը անկարելի է կասկածի տակ ձգել։ Եւ երբ այդ տղան կը գանգատի թէ իրենց ճամբայ մը ցոյց տուող չկայ, և թէ այդ պատճառաւ է որ իրենք իրենց արտադրութեանց համեմատ խելքերնուն փչածը դուրս կու տան, կատարելապէս իրաւունք ունի։ Կարգ մը թերթեր՝ որոնց մէջ մանաւանդ կը գրեն այդ տղաքը, գծագրուած իրենց խմբագրութեան իբր պէտք և կամ իբր տուրք ունին այն տեսակ ոչնչութիւններ՝ որոնք ուրիշ տեղեր մերժուած աւելի իրենք պէտք ունին ուղեկցողներու, իրենց գրածին և յաճախ նոյն իսկ իրենց մտքին չէնը կատարողներու։ Արդ, երիտասարդներէն նոր գրելու սկսող տղայ մը այդ մարդոց քով՝ ի՛նչպէս պիտի կրնան այդ դիւրաւ սկսնակը բան մը նմանցնել, ի՛նչպէս պիտի կրնան անոնց թերութիւնները մատնանիշ ընել, ի՛նչպէս պիտի կրնան անոնց լաւագոյն բան մը արտադրելու եղանակը սորվեցնել, ու վերջապէս ի՛նչպէս պիտի կրնան զանոնք առաջնորդել զարգացման ու կատարելագործման ճամբուն մէջ, ի՛նչպէս, չէ՞ մի որ նախ իրենք բան մը չեն նմանիր, չէ՞ մի որ իրենք իսկ թերութեամբ խճողուած մըն են, չէ՞ մի որ իրենք իսկ չեն գիտեր լաւ բան մը արտադրելու եղանակը և իրենց ներկայացուցիչին չափ պէտք ունին առաջնորդուելու զարգացման, կատարելագործման ճամբուն մէջ։

* * *

Այս տխուր, բայց միեւնոյն ատեն ալ գերագոյնօրէն ճշմարիտ պարագան է աւելի քան ամէնէն կորուստ արժանք։ Ամէն բան անկէ կը սկսի։ Սկսնակը, —պէտք չէ մոռնալ,— ամէն բանէ աւելի, նոյն իսկ ընթերցումներէն աւելի՝ միջավայրն է որ կը պատրաստէ, այն միջավայրը՝ այն թերթերն՝ որուն կ'աշխատակցի ո՛ և է կերպով մը։ Եթէ այդ միջավայրը անյարմար է, եթէ սկսնակը կամ բնաւ չի պատրաստուիր, և կամ չատ ո՛ւշ միայն կրնայ պատրաստուիլ, և ա՛ն ալ անպատճառ ուրիշ աւելի յարմար միջավայրի մը պատուաստը ընդունելէ վերջ։

Իմ մասիս, ասիկա անհերքելի ճշմարտութեան մը կերպը առած է, և ան հերքելի ա՛ռ համար մանաւանդ որ անձնական փորձառութիւնս զայն սորվեցուցած է ինծի։ Միջավայրը՝ որուն մէջ ինկայ իմ սկսնակութեանս շրջանին, ամէնէն յարմարն էր ո՛ և է կող մնալու վրայ եղող տղու համար։ Տակաւին մինչեւ այսօր կը յիշեմ առաջին օրերու բոլոր յուսախաբութիւններս, բոլոր յուսահատութիւններս, բոլոր մեծամտութիւններս քանդումը իրական արժանիքի պահանջքի մը հանդէպ. չատ ան գամ, աչքերս կը լեցուէին կատաղութեան արցունքներով, երբ ամբողջ ժամերու, ամբողջ օրուան մը աշխատութեանս արդիւնքը կ'ոչնչանար գրչի մէկ հարուածով մը, որովհետեւ տակաւին չատ բան կ'ուզէր կատարել հանգամանքը մը ստանալու համար։ Ան ատեն, աւելորդ է ըսել որ այդ բանը չատ ծանր կու գար ինծի, երկու երեք յօդուած միայն գրեր, և գրիչս գրի մէկ կողմ, ժամանակը ամբողջովին իմ ինքնազարգացմանս նուիրելով։ Այսօր, սակայն, կը զգամ թէ ո՛րչափ բարերար եղան ինծի այդ մերժումները, այդ խստութիւնները և թէ ո՛րչա՛փ օգտակար եղաւ այդ օրերու ինքնամփոփումը։

Արդ, այս ամէնէն դժուար չէ՛ հետեւցնել թէ աւելի նմանօրինակ միջավայրերու պակասն է արդի նորագոյններու անյաջողութեան գլխաւոր պատճառը։ Եթէ ներկայացող առաջին տղան առանց ո՛ և է սրբագրութեան, առանց ո՛ և է դիտողութեան սկսի պատուոյ տեղեր գրաւել լրագրութեան մէջ, բնականաբար տղան կը շփոթի, կը գոռոզնայ։ Եւ շփոթած ու գոռոզ սկսնակէ մը աւելի դէշ բան անկարելի է երեւակայել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Ե. Գ.— Երկրորդ յօդուածիս նիւթ պիտի դարձնեմ վերոյիշեալ նամակին այն հատուածը, որուն մէջ նամակագիրը կը հարցնէ թէ ի՛նչ պէտք են ընել նորագոյնները, թէ գրական ո՛ր սեռը պէտք է մշակեն ամէն բանէ աւելի։ Ա. Ա.

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԻԶՄԻՐ 1 Մարտ

Երիտասարդաց Քրիստոնէական Միութիւնը —Մասոր դէմքեր.—Դարձեալ արհեստանոցին շուրջը.—Գ. Քէչիչեանի դէմ զրպարտութիւններ ու մեր վերջին պատասխանը.—Նորընտիր վարչութիւն Ներսէսեան որբանոցի եւ անոր գործունէութիւնը.—Ազգ. վարժարանները եւ ժողովները։

—

Երիտասարդաց քրիստոնէական Միութիւնը՝ որու մասին առիթ ունեցանք քանիցս գովեստով խօսիլ այս սիւնակներուն մէջ, չատ կանոնաւոր կերպով կը շարունակէ իր գիշերային դասախօսութիւնները։ Ամսոյս 21ին, ժամը 8ուկէսին, երբ գիշերային դասախօսութիւնը աւարտեցաւ, Մեսրոպեան վարժարանին վերի սրահին մէջ ի ներկայութեան հոծ չափ ուսանողներուն և իրենց անձնուէր երիտասարդ ուսուցիչներուն, հանդէս մը տեղի ունեցաւ. տնօրէնը, պատուական ուսումնասէր՝ Պ. Սահինեան, որ պարզագոյն յարմար ատենաբանութեամբ հանդէսը բացաւ։ Հոգեւոր երգեր, առանձնակի ըսուեցան ուսանողներու կողմէ։ Նմանապէս Պ. Միրիչեան ատենաբանեց, ուսման պէտքը։ Երկու ժամու չափ տեւող ժամանցէ մը յետոյ՝ հանդէսը փակուեցաւ։

Գ. Շահինեանի անուրանալի ջանքերուն, որքան ալ գովեստ կարդանք դարձեալ քիչ է։ Անդամակցած է ասկէ առաջ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ բարեկալ հոգաբարձութեան և չատ խղճամիտ գտնուած է իր պաշտօնին մէջ։ Իր ազնիւ ընկերակիցներուն հետ ձեռք ձեռքի տալով՝ կրցաւ բարեկալ ճիշդ հասոյթը ձեռք բերել Իզմիրցիներուն, և զուտ երկու հարիւր ոսկիի գումար մըն ալ խնայելով յանձնել Տնտեսական Խորհուրդին։ Մէկ խօսքով, Գ. Շահինեան մէկն է այն հազուագիւտ ու օրինակելի երիտասարդներէն, որոնք անձնուէր գործակցութեամբ մը կը փարին հանրային և կրթական ապերախտ պաշտօններու, ապերախտ ըսելուս մի զարմանաք, կ'աղաչեմ զի այդ պիսիները միշտ ենթակայ են ձրի թշնամանքներու և նախանձին, որոնք երբեմն կը յաջողին իսկ խաբել թերթերուն խմբագիրներէն ոմանք և սխալեցնել այս վերջինները, որպէս զի խմբագրական յօդուածներով անուանարկեն, ապարան գովեստի իրաւամբ արժանի անձերը։

* * *

Այս վերջին կարգէն է անցեալները Սուրհանդակ 911 թիւին մէջ հրատարակուած խմբագրական յօդուած մը, որ կարգ մը զրպարտութիւններ կը պարունակէր Իզմիրի Ներսէսեան որբանոցի տեսչապետ Գ. Բէչիչեանի նկատմամբ։ Չենք կրնար այդ գրուածքին համար ուղղակի պատասխանատու ճանչնալ խմբագիրը, թէեւ միւս կողմէն ալ պատասխանատուութեան բաւական խոշոր բաժին մը իրաւունք ունինք ծանրացնելու յօդուածագրին վրայ, քանի որ նոյն յօդուածին մէջ կը խոստովանի իրեն տեղեկութիւն տուող նամակագրին ճշմարտասիրութեանը վրայ կասկածելու պատճառ չունենալը։

Նամակագրին հաղորդած տեղեկութիւնները բոլորովին սխալ են. նախ Գ. Բէչիչեանի յանձնուած որբերուն թիւը 20 չէ, այլ 10 հատ միայն։ Երկրորդ սխալն է, երբ կ'ըսէ թէ չորս վարպետներուն ճամբայ տուած է, դիտմամբ թէ որբերը քիչ չատ կը սկսին իրենց գործը առնել։ Իրաւ է թէ Գ. Բէչիչեան հանած է վարպետներ, բայց անոնց տեղ յաջորդներ գտած է և բնաւ եղած չէ օր մը որ արհեստանոցը առանց վարպետներու մնայ։ Գալով Տիգրան որբին կօշիկ մը առնելու համար, Գ. Բէչիչեանի 1 մեճիտ տալուն և որբանոցի հաշւոյն անցընելու պարագան պատճառ մը չի կրնար ըլլալ, Գ. Բէչիչեանի ըստ նամակագրին, շահագործելուն, քանի որ Գ. Բէչիչեան Ընկերութեան հետ պայմանագրութիւն կնքած է 5 տարուան համար, առարկայ չկայ թէ այդ որբերուն ծախքերը որբանոցի հաշւոյն պիտի անցնին։

«Սրբեր առջի... կ'ըսէ նամակագիրը, յարմարեցաւ այդ որբերը, Գ. Բէչիչեանի շահուն համար ազգային կործանիչ. յուսալից և ուսեալ երիտասարդներ պիտի ըլլային, հիմակ անոնք դպրոցէ և ուսումէ զրկել, դիւրա ցերեկ կ'աշխատին Բէչիչեանի վաճառատուները հագուստներով լեցնելու, ու Բէչիչեան կրօնէ խմբագիրը թղթակցութեանը չէ սանձած քան մէկ մէկ վարպետ ըլլալ իրենց վստահուած տղաքը։ Այս տղաքը ... չկայ. այդ ցերեկները իրենց գործով կը զբաղին, իսկ երեկոները կը հետեւին գիշերային դասախօսութեանց, ուրեմն անհամեմատ աւելի խնամով կը տրուին ցերեկուան դասերէն։ Գալով խմբագրին այն խօսքին թէ Բէչիչեան խղճահարութիւնը չէ ...անցած քան մէկ մէկ վարպետ ըլլալ իրեն յանձնուած աշակերտները, պատասխանենք թէ այդ որբերը, մանաւանդ անոնցմէ չորսը, այսօր արհեստին մէջ այնքան յառաջացած են որ վարպետ (գալֆա)ներ եղած են, այնպէս որ երեք չորս ամիս յետոյ Գ. Բէչիչեան վերջնական վարպետ մը առնելու բաւէ և այս չորսին ձեռքով սորվեցնել պիտի տայ։

Կ'արժէ նաեւ ըսելու թէ Գ. Բէչիչեան հինգ տարուան մէջ ի՛նչ առաւելութիւն պիտի ընծայէ Որբախնամ ընկերութեան։ Հինգ տարուան մէջ երկու եղանակի համար ալ ըստ պայմանագրութեան, որբերուն ձրի հագուստ պիտի կարէ ու ձեւէ։ Առաջին տարին 56 որբ կար, իսկ այսօր 38, միջին հաշուով կ'ունենանք 47 որբ. տարին երկու անգամ, ձրի հագուստ կարելով 96 ձեւք զգեստ կ'ընէ, հինգ տարուան մէջ 480 ձեւք, որոնց կարողչէքին համար իւրաքանչիւր ձեւք առնուազն 1 1/2 մեճիտէն կ'ընէ՝ մեճիտ 720

Հինգերորդ տարին վճարելիք գումարը 60 ոսկի. մեճիտ 320

Իր զանազան նուէրներէն թէ՛ որբանոցին և թէ՛ արհեստաւոր որբերու 160

մեճիտ 1200

1200 մեճիտ խնայած է Գ. Բէչիչեան եւ ասկէ զատ տղաքն ալ վարպետ դերձակներ պիտի ըլլան։ Հաշուի մէջ մտցունենք առնել որ Գ. Բէչիչեան չորս-հինգ ամսէն գումար մըն ալ պիտի վճարէ իբր վարձք՝ դերձակ կարող վարպետ մը, որպէս զի ձեւելն ալ ուսուցանէ իրեն վստահուած տղոց։

Երբ հաստատութիւնը ոչ գոհացուցիչ կացութեան մէջ էր, Գ. Բէչիչեան ինքն էր որ իր անձնական դրամէն կը վճարէր պէտքերը. եղաւ որ Գ. Բէչիչեան ութը տասը հազար ղրշ. պահանջող էր, եղաւ ալ որ, երբ նոյնքան գումար իր քովը պատրաստ դրամ կը գտնուէր, որբանոցին իբր մատակարար հարիւրին 12էն տոկոս վճարեց։

Աւելի թէ՛ գտնուէին Գ. Բէչիչեանի պէս ուրիշ աշխատասէր երիտասարդներ, որոնց պարտաւոր է այսօրուան Գործակից Ժողովը նոյնքան աղէկ յանձնել, առանց նիւթական ո՛ և է ակնկալութեան, արհեստ սորվեցնել տղոց. այս իմաստով պաշտօնական յայտարարութիւն մըն ալ մատնել ազգ. օրաթերթերու մէջ։

Գ. Բէչիչեանի բարւոք պաշտօնավարութեան և իր ըրած զոհողութիւններուն մէկ ապացոյցն է միաձայնութեամբ վարչութեան անդամ ընտրուիլը, ինչպէս նաեւ Ա. մատակարար կարգուիլը։

* * *

Ներսէսեան որբանոցի արդի վարչութիւնը կը բաղկանայ հետեւեալ աղքերէն անձնաւորութիւններէն, որոնք նախորդ վարչութեան անդամներէն երեք հոգի ալ իրենց ընկեր առնելով դիւանը կազմեցին ու գործի սկսան 1902 յունուար 13ին.— Ատենապետ՝ Աւետիս Մարգար Սիրէլ, Ատենադպիր՝ Մեսրոպ Սիմոնեան, Գանձապետ՝ Աւետիս Աւետիքեան, անդամ՝ Ա Լալաեանց, Տօքթ. Ս. Սարգսեան, Բ. ատենադպիր՝ Սմբատ Թօքաթլեան, Համարակալ՝ Գէորգ Բէչիչեան, Ա. մատակարար Մանուկ Գալփաքճեան։ Նորընտիր Վարչութեան առաջին գործը եղաւ Ազգ. ...ները, ուր կը գործեն այսօր դերձակութեան արհեստաւորներէն զատ գործակիցներէն արհեստին հետեւող որբերը։

Կօշկակարութեան արհեստին հետեւող որբերէն մէկը՝ Ղեւոնդ Տէպպաղեան 14, 15 տարեկան, ուսման ընդունակութիւն ունենալով Վարչութիւնը որոշեց զինք թօթէկ վարժարան մը ուղարկել, Մեսրոպեան վարժարանի Ե. (բարձրագոյն) դասարանը լրացուցած ըլլալուն. Թէպէտ Վարչութեան անդամները իրենց անձնական քսակէն վճարելու փափաքով։ Վարչութեան Գանձապետը բարեկցութեան ձեռք է յիշել որբը Ռօպերթ Քոլէճ ընդունիլ տալու համար։

Նախորդ Վարչութեան օրով՝ որբանոցին ունեցած 20,000 զրշ.ի պարտքը ամբողջապէս արդի վարչութիւնը վճարելէ զատ, այսօր պահեստի 200 ոսկիի մօտ գումար մըն ալ ունի։ Տարօնը մեր Ազգ. վարժարաններուն. մաղթենք որ նմանօրինակ մարմին մըն ալ իսկոյն օգնութեան հասնելով՝ վարժարանները, մանաւանդ մանչերունը, իրենց վաղեմի փառքին փրկէր։

Նախակրթարանական դասարանները տասը սերտողութիւն ունին։ Ասիկա գերմանական վերջին դրութիւնն է եղեր, 6 տարեկան աղոց սերտողութիւնը։ Գոտեգրութիւն, մայրենի և դրագիտութեան չզգայութիւնը Ի. դարու մանկավարժութեան լրացուցիչ մասը կը կազմէ եղեր։ Ասիկա ըսողը ես չեմ, այլ 800 ոսկինոց պիւտճէն։

Վարժարանին սարքն յարկը թէեւ չորս դասարաններէ ու երկու ընդարձակ սրահներէ կը բաղկանայ, սակայն աշակերտներու սաստիկ մեծամասնութեան պատճառաւ (?) անոնցմէ միայն երկուքը կը գործածուին, իսկ չորսին դանները փոքրիկները փոկ են և միայն գիշերները կը բացուին, շնորհիւ Երիտասարդաց քրիս. Միութեան։ Իսկ գալով վերի մասին, 8 սենեակներ կան, որոնց 3ը իբր դասարան կը գործածուին, մնացեալ 5ը ասկէ 2–3 տարի առաջ իր նպատակին կը ծառայէր։

Արդի Ուսումնական Խորհուրդն ալ իր յոյսը կարգ և իր նախորդին պէս այսօրուան վաղուան վիճակի մը հասած է. փոքր փորձեր պիտի ընէ բարձրացնելու, բայց անմիջապէս Վարչութիւնը ... կարծեցը պաշտօնապէս հաղորդեց, Ուսումնական Խորհուրդէն երկու անդամներ բերի ըսին. «Դէ՛ք՝ եղբայր, ուղածիդ չափ գրէ։ Ցաւալի՛ է մեր կրթական վիճակը»։

* * *

Եթէ ժողով մը կայ որ քաջ խղճի մտօք իր պաշտօնին տէրն է, այն ալ Տնտես. Խորհուրդն է. անուրանալի է տասը աշխատութիւնը, ամէն տեսակէտով։ Լաւ եւս նայելով Խորհուրդին յարգելի անդամները իրենց դրամական գործառնութեանց հաշուեկշիռը կը պատրաստեն, որ Գաւառ. Ժողովի կողմէ վաւերացուելէ յետոյ պիտի ներկայացնեն հասարակութեան։

Գալով Գաւառ. Ժողովին, եթէ խօսքը բառս կամ ընես, և կամ գրես թէ ինչո՛ւ նիստերուն առաջքը չառներ, պատահեր եղէր որ, գերել յաջողութեան, կ'առնուան։ Եթէ ընտրութիւններուն վրայ գրես, քեզի ականջ դնող չկայ։ Շինարը եթէ կ'ուզես, այս վերջին պարագային չեմ խօսիր։ Նոյնն է բոլոր Իզմիրցիներուն համար, բայց մեր վրայ հաշուեհամրուող մէկ քաներէ։

ԱՏՈՄ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵԹՈՏԸ

ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԷՋ

(Ըստ Մ. ԼՕՐԸՆՊԱԽի)

«Մայրենի լեզուն է լեզուներուն մայրը»։
ԺԱՆ ՊՕԼ

ԺԴ.

Կիրառում եւ ընդլայնում բնագրերուն ուսումնեն հանուած ծանօթութիւններու.— Աւանդական մեթոտին հրահանգները՝ զորս, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, չկարողացանք, մերժելով թէ չատ կանխահաս, անհիմն ու սաղարթեւ են, հիմա կ'ունենան իրենց կիրառումը. թէեւ վերացական, բայց պիտի ունենան իրենց արժէքը, եթէ ինչպէս ըսինք՝ հիմնուին բնագրերէն քաղուած գիտելիքներուն վրայ, միշտ կենդանի մնալով հանդերձ, լեզուին ուսման մէջ պիտի նկատուին համաձայնացոյց պատկերներ, որոնց միջոցաւ կարելի պիտի ըլլայ արագօրէն տիրել անոր։

Ուրեմն անփոփոխ կը պահենք ցուցակներու միջոցաւ բառերուն ուսումը, քերականական ուսուցումն ու փոխադարձ թարգմանութիւնը, միայն թէ բոլոր այս հրահանգները պարզ խնամով յարմարցուցել իրենց նորագոյն դերին, որ հասարակաց լեզու մը սորվեցնել չէ այլեւս, ինչպէս էր նախկին մեթոտին մէջ, այլ ամփոփել, ճշդել ու ընդլայնել կենդանագոյն գիտութիւն մը։

Բառամթերք.—Նախ մեր բնագրերը կը վերածենք բառացուցակներու, ուր պիտի նշանակուին միմիայն նոր բառեր՝ առանց հոլովէն թարգմանութեան. անկէ թէ ի՛նչ միջոցի գործ կը դնենք առ այս։

— 16 —

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Բ

ԱՆԴՐՇԻՐՄԻ ՁԱՅՆԸ

Վիլլօրէէ տղահոր ու խոլայեղ մտիկ կ'ընէր։

—Ի՛նչ կը նշանակէ այս ամէնը գոչեց մտացնոր։

Եւայ Վիլլօրէէի դառնալով, ըսաւ.

—Ա՛յդ է ամէնը։

—Ո՛չ... Քու կողմէդ իրեն գրկուած նամակներէն հասկցաւ մանկամարդ աղջիկը թէ վերջնական կերպով պիտի խզէիր յարաբերութիւնները... Թղթակցութիւնը ատեն մըն ալ շարունակուեցաւ, ուրկէ կ'երեւայ թէ դուն բոլորովին պաղարիւն, հանդարտ ու սովորական նամակներ գրած ես Ռօզի։

—Ե՛ս... ե՛ս...

—Այո՛, և բաւական ծանրակշիռ սպառնալիքներ, այնպէս որ Ռօզ օրին մէկը նշանակալից խօսքով պատասխանած է քեզ. այդ խօսքը ընդօրինակած եմ։

—Տեսնենք այդ խօսքը։

—Ահաւասիկ. «Իրաւունք չունիս զիս լքելու։ Գիտեմ թէ կարող ես ամէն բան ընելու, քու կիրքերդ գոհացնելու համար, որովհետեւ քու չահատակութիւնները տեսայ... Ժան մի՛ մոռնար ինչ որ պիտի ըսեմ... Զիս սպաննած պիտի ըլլաս, եթէ լքես»։

Ժան սկսաւ ճակատը սրբել, որ քրտինքով ողողուած էր։

—Անհեթեթ բան է քու ըսածդ, Կիյօմ, որովհետեւ առանց և ո՛չ մէկը ճշմարիտ է... Այդ նամակները կեղծ են և բովանդակութիւնն ալ ստութիւններ են ամբողջ լողէն։

—Ասիկա՞ պիտի ըլլայ դատարանին տալիք պատասխանդ։

—Ասիկա է ճշմարտութիւնը։

—Լա՛ւ, պիտի ըսենք որ այդ նամակները կեղծ են. այն ատեն փորձագէտներ պիտի կարգուին, քննելու համար այդ նամակներուն գիրը։

Վիլլօրէէ անհուն ճիչ մը արձակեց յանկարծ։

—Ի՛նչ ունիս հարցուց Ժան։

—Եթէ այդ նամակները կե՞ղծ չըլլան։

—Դուն կը կարծե՞ս որ կեղծ չեն։

—Թերեւս Ռօզի կողմէ գրուած ու ինծի չյանձնուած։

—Քու բնակարանիդ դարաններուն մէջէն ելան անոնք, ցիր ու ցան վիճակի մէջ, ինչպէս դիտես արդէն։

—Ռօզ չի կրնա՞ր անոնց մէջ դրած ըլլալ նամակները։

—Տեսա՞ր Ռօզի այդպիսի բան մը ընելը։

—Կ'ենթադրեմ։

—Բայց ինչու համար այդպէս ընէր։

—Վրէժ լուծելու համար... Այո՛, այո՛ հիմա կը հասկնամ, կը հասկնամ...

—Վերջապէս...

—Կորսուած եմ Կիյօմ։

Ռ. Վիլլօրէէ սկսաւ դողդողել։ Ժիւվերդէն անոր ձեռքէն բռնեց և աղաչաւոր խօսքեր ըրաւ։

—Դուն կորսուած չպիտի մնաս, որքան ատեն որ հոս գտնուիմ...

—Պիտի լքե՞ս զիս։

—Ո՛չ... իմ պարտականութիւնս թելադրած պիտի ըլլամ այն ատեն։

—Կիյօմ, ինչ որ ալ ըլլայ, պիտի պաշտպանես զիս։

—Ինչ որ ալ ըլլայ... քիչ մը հանգարտէ, նայինք... Դիմացդ քեզ հարուածող փաստերին... Ըսել է քու համոզումդ է...

—Իմ համոզումս սա է որ Ռօզ անձնասպան եղած է։ Բայց երկար ատենէ ի վեր ամէն բան պատրաստած էր, որպէս զի գործուած սպանութեան մը ձեւ առնէ և ես իբր մարդասպան ամբաստանուիմ։

Ժիւվերդէին գլուխը կը ծռէր վարանոտ։

—Դուն համակարծիք չե՞ս, հարցուց Ժան։

—Կը խոստովանիմ թէ կը վարանիմ այդ համոզումը գոյացնելու... Անհաւանելի բան պիտի ըլլար... Եւ յետոյ խորհէ որ երկու տարի անցած են յարաբերութիւններդ խզելէն ի վեր, ենթադրելով թէ յարաբերութեանց վերահաստատման պատմութիւնը սխալ է։

—Կ'երդնում որ այնպէս է...

—Բայց ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ երկու տարի յետոյ միայն Ռօզ կ'ուզէ վրէժխնդիր ըլլալ։

—Ռօզ պատճառ մը ունէր այդպէս չարժելու, հիմա կը հասկնամ։

—Նախանձո՞ւ շարժառիթ մըն էր արդեօք։

—Օ՛հ, ո՛չ. կ'ատէր զիս։

—Ի՞նչու համար կը վարանիս ու կը դողաս։

—Որովհետեւ... որովհետեւ...

Ժան աթոռակի մը վրայ նետուեցաւ և գլուխը ձեռքերուն մէջ առած՝ սկսաւ թաշկինակը խածնել, իր կատաղութեան ու սարսափի ճիչերը զսպելու համար։ Ժիւվերդէն աղեկտուր կը դիտէր զայն։ Ի՞նչ կ'անցնէր այդ հոգիին մէջ։ Ի՞նչ գաղտնիք պահուած կար այդ սրտին խորքը։ Փաստաբանը կ'ուզէր ամէն բան իմանալ, որովհետեւ անկէ կախում ունէր Վիլլօրէէի փրկութիւնը։

—Ռօզ ի՞նչ պատճառ ունէր այդպէս ընելու։

—Չեմ կրնար ըսել...

—Չե՞ս կրնար։

—Ո՛չ։

—Դատաւորին չես կրնար, բայց ինծի ինչո՞ւ չպիտի յայտնես։

—Ո՛չ քեզի ալ չեմ կրնար ըսել, որովհետեւ ինծի օգտակար ըլլալու համար դատաւորին պիտի յայտնես... իսկ եթէ այդ գաղտնիքը քեզի համար պիտի պահես ու դատաւորին բան մը չպիտի յայտնես, ի՞նչ հարկ այն ատեն։

(Շարունակելի)

Իւրաքանչիւր աշակերտ կ'ունենայ իր բառատետրը։ Բնագիրը միանգամ որ ծանօթացած է, աշակերտը կ'արձանագրէ տետրին սիւնակի մը մէջ, նոյն իսկ բառերուն ներկայացած կարգով, բնագրին բոլոր անունները հանդերձ իրենց մասնիկով. երկրորդ սիւնակի մէջ, ածականները, երրորդին մէջ, բայերուն աներեւոյթները, առաջադրելով փոխանորդին անկանոն կամ գործածականին զօրաւոր (ֆոր) բայերը. վերջապէս չորրորդի մը մէջ, անփոփոխելի բառերը, միշտ բնագրին կարգովը։ Այս բառերը կը գրուին բառատետրին ձախ երեսին վրայ։ Դիմացը, աջ երեսին վրայ, պէտք է գրել 1. Բնագրին սաւանագիրը, ինչպէս որ յօրինուած է դասի մէջ. 2. Բնագրին ամէնէն գործածական երկու երեք ասացուածները. 3. Բնագրին ամէնէն կարեւոր բառերէն քանի մը ասացուածներ կամ նոյնակազմ քանի մը բառեր. 4. Վերջապէս, քերականական մէկ կամ երկու դիտողութիւններ՝ նոյնպէս բնագրէն հանուած։

Այս երկու երեսները կը կազմեն պատկերն ամբողջ բնագրի մը։ Հոն բնաւ հայերէն բառ գրելու պէտք չի կայ, քանի որ իւրաքանչիւր բառ կ'արտայայտէ բովանդակ այն գաղափարախումբը՝ որուն կը վերաբերի և որուն ճշգրիւ կ'որոշուի անոր մէջ կատարած իր դերով։ Դարձեալ, ձախակողմեան երեսին մէկ մի սիւնակը կրնայ իբր սաւանագիր ծառայել ամբողջ բնագրին վերյիշումին համար։ Մեօրեայ դասի մը մէջ կարելի է բնագիրը վերակազմել գոյականներով միայն, կամ ածականներով, բայերով, կամ նոյն իսկ՝ որոշ չափով մը՝ անփոփոխելի բառերով։

Ուրեմն դիւրին է կատարելապէս կենդանի պահել այս բառամթերքը։

Երկրորդ գործողութիւն մը պիտի բաղկանայ այս բառերը և անոնց հետ լայնս ողջագոյր կեանքը փոխադրել կենսուն պատրաստուած ցուցակներու մէջ։ Զոր օրինակ, խմբաւին համեմատ կազմուած բառացուցակներու մէջ, պէտք է առօրագծել բոլոր այն բառերը՝ որոնք սորված են բնագրէն և աւելցնել այն բառերը, որոնք չեն գտնուիր անոնց մէջ։

Այս էջերը առկան կը ծածկուին սորվուած բառերով, որոնց ամենքն ալ ծանօթ են վարկածօրէն, կատարելապէս։ Ասոնք կը ճառագայթեն իրենց շուրջը, կը լուսաւորեն մերձակայ բառերը, և անոնց կը հաղորդեն իրենց կեանքէն մէկ փոքր մասը։ Այս բառերը կարգաւորելու առթիւ իսկ, բոլորովին անծանօթ չեն այլ եւս, կ'արթնցնեն հետաքրքրութիւն կ'ընծայեն ու փափաք կը ներշնչեն ճանչցուելու։

Միանգամ երբ բառատետրի երեսի մը մէջ երկու երեք բառէն մէկն սորվուած ըլլայ, կարելի է սերտողութեան համար ալ աշակերտներուն, որոնք պէտք պիտի սորվին լաւ, ճիշդ, իմացականօրէն և առանց յիշողութեան ծայրայեղ ճիգ թափելու։

Քերականութիւն.—Պէտք է քերականութիւնը վերացել (abstraire) բնագրէն, որ ոչ միայն կարդացուած պարտ ըլլալ այլ և կատարելապէս իւրացուցած։ Իրօք, ընթերցողները կը գիտեն թէ քերականական դիտողութիւնները ամէնէն վերջը կ'արձանագրուին, մինչդեռ միտքը՝ սովորութեան ազդեցութեամբ՝ արդէն որոշուած է անոնց համաձայնելու։ Այս կերպով քերականութիւնը կը վերահաստատուի այն դերին մէջ՝ զոր անոր սահմանեցին վերջէ ու արդէն իսկ կը կատարէ մայրենի լեզուի ուսումին մէջ։ Երբ քերականութիւնը կ'ըսէ հայ աշակերտին թէ «գրել» բային անցեալ կատարեալն է «գրեցի» եւլն., անոր արդէն գիտցածը կը սորվեցնէ լոկ. միայն թէ զայն կը սորվէ անդրադառնալ աւելի կամ նուազ բնազդօրէն իր սորված ծանօթութեան, զոր և կ'ամփոփէ դրութեան մը, կը տրամաբանէ և որուն կու տայ գիտական, վերացական հանգամանք մը։

Կարին Ա. Ն. Թ.

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Հանրային Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամաբուծական հաստատութիւնը մտնել փափաքող անձերուն թէ՝ այդ հաստատութեան՝ բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1902 ապրիլ 17)30ի չորեքշաբթի օրը (1318)։ Հետեւեալ կանոններուն համաձայն, ամէն անձ առանց կրօնքի կամ ազգի խտրութեան կրնայ այդ վարժարանը մտնել։ Վարժարան մտնել փափաքողները առնուազն 18 տարեկան ըլլալու են, ասկէ վար եղողները չպիտի ընդունուին։ Ընտրելինները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի տան.— Ա. Թուաբանութիւն։ Բ. Տեղական ո և է մէկ լեզու գրել, կարդալ։ Քննութիւնները Թուրքերէն պիտի կատարուին։ Շերամաբուծական հաստատութիւնը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը 30ի սահմանուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ընտրուին քննութեանց մէջ առաջին հանդիսացողներէն։ Ընտրելինները վերը յիշուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի Շերամաբուծական հաստատութեան տնօրէնին, և վարժարանին բացման օրը ներկայ գտնուին իրենց ծննդեան և բարի վարքի վկայականներով։ Երկրորդ տարուան աշակերտներն ալ պարտին ներկայ գտնուիլ մայիս 1)14ին, երբ պիտի սկսին իրենց դասերը ժամը 6ին (Ը. Թ.)։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

2)15 մարտ 1902 2—12

Քաղաքական Լուրեր

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Մէթհուէնի վիճակը.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Տըլարէի կինը ու մայրը.—Պօէրներուն ընթացքը.—Զինուորական գործողութիւններ.—Լորտ Ուոլսլի.—Պօէր պատուիրակները։

Լոնտոն 14 մարտ.—Անգլիական լրագիրները այս առաւօտ կը հրատարակեն պատերազմական Նախարարութեան մէկ զեկոյցը՝ ծանուցանող թէ Լորտ Մէթհուէնի ալ սրունքը կոտրած է Մաֆքինի հրացանի գնդակով մը և թէ վէրքը ծանր է։ Թաունշէնտ գնդապետն ալ ուսին վրայ վէրք մը ունի։

—Պ. Ասքիթ, երէկ իրիկուն ճառ մը արտասանելով, յայտարարեց թէ Պօէրները ազնիւ և ասպետական ընթացք մը ունեցած են։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Հիլի հարցուց պատերազմական նախարարին թէ Անգլիացիները ի՛նչ ըրին այրիին Տըլարէի ազգականը։ Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ տեղեկութիւն չունի։

—Ամսթէրտամէն հեռագրուած է Բարի-Նուվէլ գործակալութեան.—«Անգլիական լրագիրները միշտ կը կրկնեն թէ Լորտ Մէթհուէն իրաւունք ունէր լաւ վարմունք մը սպասելով Տը Լարէի զօրավարէն, որովհետեւ Լորտ Մէթհուէն աղէկ վարուած էր Տըլարէի կնոջ հետ։ Ասոր մէկ մասն իրողութիւն է։ Տըլարէի կինը ու մայրը գերի ինկած էին Լորտ Մէթհուէնի ձեռքը՝ ուրիշ կիներով և աղջիկներով։ Լորտ Մէթհուէն Բլէօմֆոնթէյնի կեդրոնացման բանակատեղը զրկեց զանոնք՝ ուր երկար ատեն հոն մնացին։ Վերջապէս Լորտ Քիչնէր արտօնեց զանոնք, որպէս զի իրենց ընտանիքին քով երթան։ Այդ է ահա Լորտ Մէթհուէնի վեհանձն վարմունքը»։

—Անգլիական թերթ մը լրագիրներ կ'առաջարկեն որ, Տըլարէի այդ մեծանձն վարմունքին փոխարէն, Վիլժուն ու Քրոնէ եւ պէտք զօրավարները արձակուին։

—Պէրլին.—Քէօլնիշէ Ցայթունկ չհաւնելով Պօէրները Լորտ Մէթհուէնը արձակած ըլլալնուն համար, կ'ըսէ.— «Այդ ազատագրումը պայմանաւոր ըլլայ կամ ոչ, Անգլիացիները անգամ մը եւս պիտի տեսնեն թէ իրենց հակառակորդները ո՛րքան գիտեն մարդասիրութեան գոյն տալ և թէ ո՛րքան անիրաւ էին զանոնք զոռ պարսաւելով և իբրեւ մարդասպան ու գող որակելով։ Թուրքաթերթ անկեղծութեանց ու նոր հեռագիրները ծանր սառեցում մը են բրիտանական ազգային հպարտութեան համար. բայց դասը փրկարար է և իրաւունք ունինք յուսալու թէ արդիւնաւոր պիտի ըլլայ»։

Լոնտոն.—Քիչնէրի պաշտօնական զեկոյց մը [illegible] ու հեշտ գերի առած եղբը, Քրօնսթատ-Վուլֆհուք-Հէյլպրօն-Վիլճէնտրիֆ բերդերուն եռանկիւնը։ Այդ ատեն էր որ Անգլիացիները ուզեցին բռնել Տէվէթը։ Նաթալի մէջ ալ աշխատութիւններ կը կատարուին Բէթէլէհէմի-Հարիսմիթի սահմանագիծը հեռագիր մը ներկելով. 60 Պօէրներ Տրաքէնսպերկէն անցեր են Զուլուի երկիրն և բռնկած են վերին Թուկելայի մէկ առ դարակին մէջ։ Անգլիական կամաւորներու գունդ մը զրկուած է անոնց ետեւէն։ Լէտիսմիթի զինուորներն ալ ճամբայ ելած են։

—Տէյլի Նիւզ կը հրատարակէ Բաքելայէն վերադարձող սպայի մը նամակը, որ կ'ըսէ թէ այդ կողմերը պատերազմական վիճակ հրատարակուիլը նպաստաւոր է Պօէրներու, վասն զի ուզած նման չափ զինուոր կը գտնեն իրենց համար։ Բաքելայի հարաւային կողմերուն հաստատութիւնը, որ պատերազմին սկիզբը շատ քիչ էր, հիմա բազմաթիւ հազարներու կը գտնէ Հոլանտացիներէն։ Պօէրները Բաքելայի մէջ այն տեսակ պահեստ մը ունին որ քանի մը տարուան մէջ պիտի չսպառի։ Պօէրները արդէն ճարտար դրութիւն մը կը գործադրեն, այսինքն՝ ամէն անգամուն փոքրաթիւ զինուորներ միայն կ'ընդունին։

—Օրանժի [illegible] մէջ կամաւորներու առանց ըմէկ վարձքով կը պատրաստուին, Հարաւային Ափրիկէ զրկուելու համար։ Ասոնք վեց հազար հոգի չափ, առաջին օրերուն ճամբայ պիտի ելլեն։ Այդ զինուորները այն ատեն միայն օրական 6 ֆր. պիտի ստանան, երբ իրենց կարողութիւնը ապացուցանեն։

—Լորտ Ուոլսլի Ուոլմըր Քասլ շոգենաւով ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Հարաւային Ափրիկէ։ Լէտի Մէթհուէն ալ Մատէրէն նոյն շոգենաւը պիտի նստի։ Լորտ Ուոլսլիի այդ ուղեւորութիւնը պաշտօնական նկարագիր չունի, ու կ'ըսուի թէ պաշտօնական որ և է հանգամանք չունի։

Չիքակօ, 15 մարտ.—Պօէր պատուիրակները՝ Պ. Պ. Վէսէլս ու Վոլմարանս Ֆիլատելֆիայէն Չիքակօ հասան՝ անգղիական յանձնաժողովի մը հետ խորհրդակցելու համար։ Երկուշաբթի Նիւ Եորք պիտի ուղեւորին։ Պատուիրակները կը յայտարարեն թէ շատ գոհ են իրենց կատարած ուղեւորութենէն և Ուաշինկթընի մէջ Ռուզվելթ նախագահէն և նախարարներէն կրած եղած համակրական ընդունելութենէն։ Պօէր պատուիրակները ամէն կողմ խանդավառ ընդունելութիւն մը գտան և այդ կերպով ամերիկեան ժողովուրդին համակրական զգացումները ապացուցուեցան։ Պ. Պ. Վէսէլսի ու Վոլմարանսի ուղեւորութիւնը լաւ ազդեցութիւն մը պիտի գործէ Ամերիկայի տեղական զանազան յանձնաժողովներու համաձայնութեան ու գործակցութեան վրայ՝ հաւաքական դիմումի մը համար։

ՀԵՌԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔ

Գերմանները Շան-Թունկի մէջ.—Անգլօ-ճափոնական դաշնադրութիւնը.—Ճափոն

Բէքին, 14 մարտ.—(Թայմզի թղթակցէն).—Շան-Թունկի երկաթուղիներուն, հանքերուն և ուրիշ ձեռնարկներուն վրայ բանուած չին-գերման համաձայնութիւնը, որ 1898ին կնքուեցաւ, գերման ձեռնարկողներուն և դրամատէրներուն համար այնքան նպաստաւոր արտօնութիւններ կը պարունակէ որ աւելի մենաշնորհի մը հանգամանքը ունի։

Լոնտոն.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ իրիկուն, Պ. Նորման հարցուց թէ անգլօ-ճափոնական դաշնադրութեան տրամադրութեանց համաձայն դաշնակից երկու կողմերէն մէկը կրնա՞յ անկախ ընթացք մը հետեւիլ, երբ միայն իրեն սեփական շահերը վտանգի տակ ըլլան։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն պատասխանեց թէ դաշնադրութեան մէջ չկայ այն տեսակ տրամադրութիւն մը, որով երկու տէրութեանց մէկը կամ միւսը ազատ ըլլայ ուզած ընթացքին հետեւիլ՝ իր շահերուն պաշտպանութեանը համար, բայց Ե. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, երկու տէրութիւնները պարտաւոր են անկեղծօրէն իրարու տեղեկութիւն տալ, երբ դաշնադրութեան մէջ նշանակուած շահերը վտանգի տակ գտնուին։

Թոքիօ.—(Թայմզի հեռագիր).—Թոքիոյի առեւտրական սենեակին նախագահը, Անգլիոյ Թագաւորին Թագադրութեան հանդէսներուն առթիւ, Լոնտոն պիտի երթայ՝ իբրեւ ներկայացուցիչ ճափոնի առեւտրական սենեակներու միութեան։ Զրոյց կայ թէ նախագահը Լոնտոնի մէջ փոխառութիւն մը պիտի ընէ՝ Սէուլէն-Ֆուզան շինուելիք երկաթուղիին համար, որուն նախագահն է, բայց այդ լուրը կը հերքուի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուս կառավարութեան ջանքերը երկաթուղիի գիծերու համար.—Նոր գիծերու շինութիւնը — Առեւտրական յարաբերութիւնները Պարսկաստանի հետ — Անդրկասպիականը.— Մոսկուայէն Բէքին։

Ռուս կառավարութիւնը ամէն ջանք ի գործ կը դնէ, ամբողջ երկիրը ծածկելու համար երկաթեայ գիծերու ցանցով մը, որպէս զի տնտեսական ու ռազմագիտական տեսակէտով՝ ամէն պահանջ իր գոհացումը գտնէ։ Եւրոպական Ռուսիոյ մէջ, Բիէժ-Բոլէկէ երկաթուղիի գիծը, որ 453 քիլոմեթր երկայնութիւն ունի, բոլորովին աւարտած է, ճամբորդներու և վաճառքներու ժամանակաւոր երթեւեկութիւնները պիտի սկսին առանց հինգ օրէն։ Գիծին շրջագործումը, յառաջիկայ յուլիս 14ին պիտի յանձնուի հասարակաց-երթեւեկութեան։ [illegible] Պէտրովսքի, որ այդ գիծը շինած է, [illegible] գիծին շինութեան գործն ալ իր վրայ պիտի առնէ։ Բիէժ-Բոլէկէ երկաթուղիի գիծը հասարակական ընկերութեան յանձնուելէն յետոյ, Գոլովի Տէրերէի գաւառին մէջ երկաթուղի գիծ շինելու ծրագրին, երկաթուղիներու յանձնաժողովը յայտարարած է թէ ամէնէն գործնական ու շահաւոր գիծը պիտի ըլլայ Բիէժիցա-[illegible] մէջ շինուելիքը։ Յանձնաժողովը կ'ուզէ այդ գիծին շինութիւնը յանձնել Պ. [illegible], որ Սեւ ծովուն վրայ նաւահանգիստ մը կառուցած է։ Տիէֆ բէրէ միւս գիծերուն շինութիւնն ալ պիտի ուսումնասիրուի։ Մոսքուա-Բիէժ Վորոնէժ երկաթուղիի գիծին Ընկերութիւնը արտօնութիւն կը խնդրէ [illegible] Օտեսա գիծ մը շինելու համար, որ 360 քիլոմեթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։ Նաեւ Քրութիզ Բրասնէկ երկաթուղիի գիծը, որ նոր շինուած է, պիտի լոյնցուի։ Բրասնէկ կը գտնուի Տիէքէրի ձախ եզերքին վրայ, [illegible] և [illegible] դիմաց, և Քուրսք-Բիէժ գիծին վրայ կայարան մըն է։ Քրութիզ Բրասնէկ գիծին երկարաձգումը, որ 200 քիլոմեթր է, անհրաժեշտ կը դարձնէ կամուրջի մը շինութիւնը Տիէքէրի վրայ։ Ասիկա ալ պիտի ըլլայ ամենէն կարճ ճամբան Մոսքուայի և Օտեսայի միջեւ։ Այդ ծրագրէն զատ կայ ուրիշ մը, որուն համաձայն, Օտեսայի վրայէն պիտի երկարաձգուի [illegible]-Բիէժ շինուելու վրայ եղող գիծը։ Տակաւին յայտնի չէ թէ ի՛նչ ուղղութեամբ պիտի կատարուին աշխատութիւնները։ Մասնաւոր յանձնաժողով մը պաշտօն ունի քննել շինութիւնը երկաթուղիի գիծի մը, որ Աստրախանը պիտի միացնէ ռուսական երկաթուղիներուն։ Արդէն իսկ, 1899ին, այդ գիծին շինութիւնը խնդրոյ առարկայ եղած էր, բայց այն ատեն, [illegible]-Զարիցին գիծը երկարելու ծրագրութիւն կար։ Հիմա այդ գիծին շինութիւնը երկար ատենի համար յետաձգուած է, որովհետեւ աւելի կարեւոր գիծերու շինութիւնը որոշուած է։ Ուստի [illegible] նախագահը նորէն յուզեց Աստրախանի գիծին շինութեան խնդիրը, այս անգամ առարկելով [illegible] վրայ յենած։ Եւրոպական Ռուսիոյ [illegible]. Օրէնպուրկ-Թաշքէնդի գիծը շինուելու վրայ է։ Ասկէ [illegible] ամբողջ [illegible] ի ձախ եզերքին վրայ, և [illegible] ճամբան շինութիւնը, Թուրքեստանի մէջէն առաջ պիտի տարուի փութով։ Անդրկասպիականի մէջ, Ալեքսանդրօբոլ-Երեւան գիծին առաջին կառախումբը՝ անցեալ տարուան դեկտ. 28ին հասաւ Երեւան։ Այս գիծը, 147 քիլոմեթր երկայնութեամբ, առեւտրական մեծ կարեւորութիւն ունի։ Պարսկաստանէն ներածուած ապրանքները, որոնք 350,000 բուռի կը հասնին, ինչպէս նաեւ երկրին արտադրութիւնները՝ ցորեն, բրինձ, բամպակ, խաղող և այլն այդ գիծին կառախումբերով պիտի փոխադրուին։ Անտարակոյս մեծ մղում պիտի տայ երկրին զարգացման ու մեծապէս պիտի նպաստէ Ռուսիոյ և Պարսկաստանի միջեւ եղած վաճառականութեան, որով առեւտրական ազդեցութիւնը մեծապէս պիտի աւելցնէ Պարսկաստանի մէջ, մանաւանդ, եթէ գիծը երկարի մինչեւ Թաւրիզ։ Վաճառքներուն փոխադրութիւնը սկսած է յունուար 28էն։ Ճամբորդներուն կանոնաւոր երթեւեկը պիտի սկսի ամառ սկիզբին։ Արեւելեան չինական գիծին փորձերը գոհացուցիչ արդիւնք տուած ըլլալով կառախումբերուն երթեւեկը սկսած է փետրուար առաջին օրերէն ի վեր։ Սունկարի գետին վրայ ձգուած կամուրջը ութը հարիւր մեթր երկայնութիւն ունի և տասնութ սիւներու վրայ կանգնած է։ Անդրմանջուրիական երկաթուղիի գիծին բացումը առեւտրական արտակարգ գործունէութիւն մը առաջ բերած է երկրին մէջ. Չինացիները կը փութան վաճառատեղիներ կազմակերպել։ Խունխուզները դեռ յարձակումներ կը գործեն գիծին վրայ, բայց չեն կրնար արգելք ըլլալ անոր երթեւեկին։ Նոր վագոններ ու վայրաշարժեր կը յանձնարարուին. մինչեւ հիմա ութը հարիւր վագոն հասած են թէ՛ ճամբորդի և թէ վաճառքի համար. հարիւր յիսուն վայրաշարժեր ալ կը դրկուին ծովու ճամբով։ Նաեւ մեծ փութով առաջ կը տարուի կայարաններուն շինութիւնը, որոնց մէկ մասը քանդուած էին Պօքսըրներու վերջին ապստամբութեան ատեն. բնակարաններ, պահեստ կայաններ և զօրանոցներ պիտի շինուին գիծին երկայնքը։ Ծ[illegible] Պէչօրսքի պաշտօն պիտի յանձնուի Վիթթէօյի և Բէքինի միջեւ երկաթուղիի գիծ մը շինելու համար ծրագիր մը պատրաստելու։ Թայմզի ժամուլին մէջ խնդիր եղաւ այս մասին։ Այդ գիծը մեծ մասամբ պիտի կտրէ անցնի անապատը և զգալի կերպով պիտի կրճատէ Մոսկուայէն Բէքին եղած հեռաւորութիւնը, սակայն չի յուսացուիր որ Ռուսերը ընդհուպ ձեռնարկեն այդ գիծին շինութեան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրիմ գնդապետին գործը.—Հարցաքննութիւնները.—Ձերբակալման պարագաները.—Դպրոցական նոր օրէնք մը.—Թոլսթոյ

Վիեննա, 12 մարտ.—Կրիմ գնդապետը ո՛չ հրացանի բռնուած է, ոչ ալ Պետերսպուրկ փոխադրուած, այլ միշտ Վարշավայի միջնաբերդը կը գտնուի, ու հարցաքննութիւնները առաջ կը տարուին։ Գնդապետը անգլիական օթէլին մէջ ձերբակալուած է, ուր հրաւիրուած էր անծանօթ նամակով մը, մինչդեռ այդ միջոցին Զամոյսքի շէնքին մէջ, ուր կը գտնուի Վարշավայի զինուորական շտաբը, և ուր կը բնակէր գնդապետը, խուզարկութիւններ կը կատարուէին։ Կ'ըսուի թէ այդ ատեն կողմէ Գերմանիոյ յանձնուած թուղթերը կը վերաբերին Վարշավայի, Մոտլինի, Տէպլինի ու Պրեսթի ամրութեանց լեհական սահմանագլուխին վրայ զինուորական շարժման և այլն յատակագիծերու։ Ռուս կառավարութիւնը միշտ փափուկ պաշտօններով օտար երկիրներ կը զրկէր Կրիմ գնդապետը. այդ պատճառով էր որ կասկած չէին յարուցաներ զանազան օտարականներու հետ անոր յարաբերութիւնները։ Գնդապետը այդ կերպով կրցաւ երկար ատեն զբաղիլ, առանց յայտնուելու։ Կ'երեւայ թէ օտարական դատախազութեան պատկանող տիկին մը խնդիրը երեւան հանեց և իմաց տուաւ ոստիկանութեան։ Այդ տիկինը, որ երբեմն Վիեննա կը բնակէր, քանի մը հազար ռուբլի կը պահանջէր գնդապետէն՝ իբրեւ միջնորդ մատուցած ծառայութիւններուն համար, բայց Կրիմ գնդապետը կը մերժէր. տիկինը արդէն ըսած էր անոր թէ իմաց պիտի տայ ոստիկանութեան։ Ռուս ոստիկանութեան գաղտնի պաշտօնեաները ու սպիտակ Լեհաստանի և մանաւանդ Գալիցիայի մէջ կը փնտռեն կասկածելի անձեր որոնք Վարշավայէն յաջողեր են փախչիլ։

Պետերսպուրկ.—Դպրոցական նոր օրէնք մը հրատարակուեցաւ որ Ռուսիոյ ամէն նահանգներուն մէջ պիտի գործադրուի, և որուն համաձայն բոլոր ազգերը, նոյն իսկ ոչ-ռուս ծնողքէ, պարտաւոր պիտի ըլլան ռուսերէն սորվիլ և դպրոցական բոլոր ուսումները ռուս լեզուով ստանալ։

—Թոլսթոյի նոր հիւանդութիւնն է թոքատապ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Արքունիքին մէջ.—Անգլիոյ Նաւատորմը.—Պ. Ջոն Մորլիի ճառը։

Լոնտոն, 14 մարտ.—Այս իրիկուն տեղի պիտի ունենայ Էտուարտ Թագաւորին և Ալեքսանդրա Թագուհիին կողմէ կատարուած ընդունելութիւնը Պրքինկհէմ պալատին գահոյից դահլիճին մէջ, ճիշդ ժամը 10ին. Էտուարտ Է. ինչպէս յայտնի է, շատ ճշդապահ է։ Նորութիւն մը կայ որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ, այն է թէ հիւրերը թէյ և այլն պիտի հրամցուին. Վիքթորիա Թագուհիին օրով նոյն իսկ թէյ կամ կարկանդակներ չկային։ Այս իրիկուան ընդունելութիւնը, որուն ամբողջ դեսպանական մարմինը հրաւիրուած է, շատ փայլուն պիտի ըլլայ։

—Տէյլի Կրաֆիք կը հրատարակէ Լորտ Ջորջ Պէրէսֆորտի հետ կատարուած տեսակցութիւն մը ուղղելով. Լորտը կ'ըսէ թէ 1899ին երբ պատերազմ ծագէր, Միջերկրականի անգլիական նաւատորմը Մալթայի մէջ՝ 40,000 և Ճիպրալթարի մէջ ալ 13,00 թոնոն ածուխ միայն պիտի գտնէր, այսինքն հազիւ քանի մը շաբթուան բաւելու չափ։ Լորտ Ջորջ Պէրէսֆորտ յարեց է.—Պատրաստ չէինք հրամայել, եթէ պատերազմ մը յայտարարուէր։ Աւելին ինծի չէր վերաբերեր, վասն զի երկրորդ հրամանատար էի և պատասխանատու չէի։ Միշտ խօսելով հարկ էր զիս դատաստանի ենթարկել, վասն զի պարտականութեանս և պատասխանատուութեանս սահմանը կ'անցնէի։ Միջերկրականի մէջ ընդհանուր հրամանատարը յանձնարարութեամբ կ'ամբառնուէր, երբ շատ ածուխ սպառէր։ Արդիւնքը աս եղաւ որ երկու տարուան մէջ 49էն մինչեւ 67 ժամ կրցանք մեր զօրքերը կատարել այլ մեր ճարտարներուն։ Լորտ Ջորջ Պէրէսֆորտ կ'ուզէ աւելի երիտասարդ ծովակալներ պաշտօնի կոչել՝ գեր-ծովակալներու թիւը աւելցնելով։

—Պ. Ջոն Մորլի Մանչէսթըրի մէջ ճառ մը խօսեցաւ Իրլանտայի բարենորոգման ծրագրին վրայ և ըսաւ թէ առիթը նոյն իսկ մեծ ալ ըլլայ, օր մը, ժամ մը բնաւ պիտի չգայ անոր զղջած ժամանակին համար։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ մեղաւ պատերազմներու գործադրութեանը համար ալ ըսաւ.—Զանք ուզեր խօսիլ այն վայրագութեան վրայ, որով խումբ մը անմեղներ կը դատապարտուին ներկայ ըլլալ իրենցմէ մէկին սպաննուելուն։ Երկիրս մէջ ինչ որ կ'ուզեն թո՛ղ ըսեն ինծի համար. բայց օրհնած թէ արդիւնք վայրագութեան մըն է։ Պ. Մորլի ըսաւ թէ հաւատք ունի ազատական կուսակցութեան ապագային վրայ, պայմանաւ որ վերանորոգելու պատրաստակամ ըլլայ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Իտալիոյ Խորհրդարանին մէջ.—Պ. Ճիոլիթթիի ճառը.—Ներքին քաղաքականութիւնը.—Նախարարութեան ընթացքը—Դրամագլուխ և աշխատութիւնը։

Հռոմ 14 մարտ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ, Ծանարտէլլիի նախարարութեան ներքին քաղաքականութեան վրայ վիճաբանութիւն կատարուած պահուն, ներքին գործոց նախարար Պ. Ճիոլիթթի շատ կարեւոր բանախօսութիւն մը արտասանեց դահլիճին հետեւած ու հետեւելիք ընթացքին վրայ՝ դրամագլուխին և աշխատութեան միջեւ եղած պայքարին մէջ։ Պ. Ճիոլիթթի յայտարարեց.

«Անդէրը ընդարձակ վիճաբանութեան մը ենթարկուեցաւ 1901 տարուան յունիսին երեսփոխաններու խնդրոյն առթիւ։ Այն ատենը, ինչպէս հիմա, անկարգութիւնները կը գուշակուէին բայց իրողութիւնները հերքեցին այդ գուշակութիւնները։ [illegible] բնաւ չեղաւ։ Իրաւ է որ հիմա ալ գործաւորական խնդիրները երեւան կ'ելլեն, բայց անոր պատճառը այն իրողութիւնն է թէ ժողովուրդին բոլոր դասակարգերը կենաց լաւագոյն պայմաններ միայն կ'ուզեն. իրաւունք ունին ու անոնց պահանջումները և ոչ մէկը քաղաքական հանգամանք մը ունի։ Եթէ քաղաքական կուսակցութիւն մը կ'օգտուի այդ անհանգստութիւններէն, յանցանքը վարիչ դասակարգերուն է՝ որոնք չկրցան ժամանակին տեսնել այդ շարժումը և առաջքը առնել։ Այդ շարժումը իրաւ քաղաքական պիտի ըլլայ այն օրը, երբ Նախարարութիւնը դասակարգի նախարարութիւն մը ըլլայ։ Նախարարութեան պարտքն է անկողմնակալ ըլլալ և յարգել ամէնուն իրաւունքը։ Ուստի պէտք է նկատողութեան առնել գործաւորներուն վիճակը, որքան ատեն որ օրինաւոր ճամբէն չեն ելլեր։ Հակառակ պարագային պէտք է պաշտպանել աշխատութեան ազատութիւնը, ինչպէս կը պահանջէ օրէնքը»։

Պ. Ճիոլիթթի ըսաւ թէ մինչեւ որ օրէնքները ճանչնան և կազմակերպեն գործաւորական իրաւասութիւնը, նախարարութիւնը պարտաւոր է, երբ երկու կողմէն ալ խնդրուի, իր ներկայացուցիչներուն միջոցաւ միջամտել և խաղաղ կերպով լուծում մը առաջ բերել։ Ներքին գործոց նախարարը յարեց.

«Ազատականութեան մեծ արդիւնք մըն է այն պարագան երբ ժողովրդական դասակարգը իրեն բարեկամ նկատէ նախարարութիւնը։ Անոնք որ կ'ուզեն թէ նախարարութիւնը պէտք չէ յենու գործաւորներուն, ծայրայեղ պահպանողականներուն և կղերականներուն միայն կրնան յենուլ։ Նոյն իսկ եթէ Պ. Սոննինօ պաշտօնի կոչուի և չուզէ հետեւիլ պահպանողական կուսակցութեան շահին, որուն փափաքող է, մեծապէս շփոթած պիտի ըլլայ՝ դիմադրելու յեղափոխական տարրերուն, որոնք պիտի ջանան իրենց կողմը քաշելու զայն»։

Պ. Ճիոլիթթի եզրակացուց թէ իր ծրագիրն է բարեկարգութեան պահպանումը և ամէնուն իրաւունքներուն յարգումը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Գերմանիա եւ Հոլանտա.—Պ. Հալլէի հրատարակութիւնը.—Լեհերը.—Պերլինի գրաքննութիւնը.

Պերլին, 14 մարտ.—Գերմանական կէս պաշտօնական լրագիրները հրաման առած են յայտարարելու թէ համաձայն չեն Հալլէ ուսուցիչին այն տեսակէտին, որով կ'առաջարկէ Հոլանտան միացնել գերման կայսրութեան կամ կցել Բրուսիոյ, որպէս զի Գերմանիոյ նաւային ու գաղթային զօրութիւնը աւելնայ։ Հալլէ Բրոֆէսէօրը իր արագ յառաջացումը կը պարտի Վիլհէլմ Բ. կայսեր մասնաւոր մէկ շնորհին, գերման նաւատորմին յաւելման մասին ըրած հրատարակութիւններուն իբրեւ վարձատրութիւն։

—Կը յիշուի թէ Վրէշէնի դէպքերուն հետեւանքով շատ մը Լեհեր որոշեր էին դիմադրել գերման վաճառականութեան, գերմանական ապրանք չգնելով։ Այդ շարժումը, սակայն, չյաջողեցաւ Վարշաւայի մէջ. Վարշաւիոյ վաճառականները ֆրանսական ու զուիցերական առեւտրական տուներու դիմեցին, պատկերազարդ քարթ-փոսթալներ գնելու համար։ Երբ իրենց յանձնարարութիւնները կատարուեցան, տեսան թէ ապրանքները Պէրլինէն ու Լայփցիկէն զրկուած էին, և միեւնոյն ատեն Բարիզի վաճառատունը կը խնդրէր որ աւելի դիւրութեան համար Պերլինի իր ներկայացուցիչին դիմեն։ Լեհերը Անգլիացիներու և Իտալացիներու դիմեցին, բայց միեւնոյն արդիւնքը ու պատասխանը ստացան։ Այնպէս ալ պիտի ըլլար, վասն զի գերման ճարտարագործութիւնը աշխարհի ամէն կողմերը առած է քարթ-փոսթալներու նորութիւնը և միանգամայն մենավաճառը իրեն վերապահած է։

—Բրուսիական Լեհաստանէն Օրժէ[illegible] քաղաքացի մը գրած էր գաւառին կառավարիչին թէ տեղւոյն դաստիարակը գէշ կը վարուի աշակերտներուն հետ։ Կառավարիչը այդ նամակը զրկեց ընդհանուր դատախազին, որ նոյն քաղաքացիին դէմ դատ բացաւ՝ բրուսիական դաստիարակը անուանարկած ըլլալուն համար։ Դատարանին մէջ դաստիարակը ըսաւ թէ չափազանցութիւն մը չէ ըրած, այլ բարակ գաւազանով մը զարկած է աղջիկ մը, որուն բերնէն արիւն հոսած է։ Դաստիարակը յարեց թէ դասարանին մէջ 176 աշակերտներ ունէր, որով շատ անգամ համբերութիւնը կը սպառէր և զինքը զայրացնող աշակերտներուն կ'ապտակի հարուածներով կը զարնէր և քանի մը մազեր կը փետտէր անոնց գլխուն վրայ։ Տասներկու տարեկան աշակերտ մը յայտարարեց թէ դաստիարակը օր մը մատներու տակ զարկած էր գլխուն, որով երկու օր հիւանդացած էր, անկողին ինկած։ Ուրիշ աշակերտ մըն ալ երկու ականջները կտրած էին։ Այդ վկայութիւններուն հետեւանքով քաղաքացին անպարտ արձակուեցաւ։

—Պէրլինի գրաքննութիւնը արգիլեց Ֆրիտրիխ-Վիլհէլմշթատ թատրոնին մէջ ներկայացումը ֆրանսական օփերէթի մը, «Մադամ Բոթիֆար», ըսելով որ նիւթը Ս. Գիրքէն քաղուած է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Զինուորական [illegible] նորոգման վերատեսչութիւնը շնորհուեցաւ Րաիֆ փաշային։ Այդ վերատեսչութեան պարտականութիւնները սահմանուած են մասնաւոր կանոնագրով մը։

—Իլտըզի [illegible] ուսուցիչ Բ. [illegible] երախտագիտութեան նշանով [illegible] տրուեցաւ. Մէճիտիէ [illegible] Զօրք [illegible] թղթակցութեան տեսուչ [illegible]։

—Հիճազի երկաթուղիին ոսկի շքանշանը տրուեցաւ Մէքքէի ու Մէտինէի իշխանութիւններուն և ծովային նախարարին աղջկան. նաեւ կայս. [illegible] ու կ. Պոլսոյ կեդրոնական հրամանատար Սաատէտտին փաշայի և Սերասքերի հրամանատար Մէհմէտ Լութֆի փաշայի։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ.—Պաշտօնական Թերթ մը կը ծանուցանէ թէ արաբական ներկայ Զիլհիճճէ ամիսը երկուշաբթի սկսած ըլլալով, այսօր ուրբաթ է և վաղը՝ հինգշաբթի՝ նոյն ամսուան 10րդ օրը՝ կը սկսի Գուրպան Պայրամին, որ կը տեւէ չորս օր։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Պայրամի գիշերը մզկիթներու մինաբէները կանթեղներով զարդարուին, նաեւ, ըստ սովորութեան, թնդանօթներ արձակուին որոշեալ ատեններին։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պայրամի առթիւ ոչխարներ տրուին բոլոր թէքքէներու և մզկիթներու մէջ ծառայողներուն, ինչպէս նաեւ կ. Պոլիս գտնուող բոլոր զինուորներուն։

—Վեհ. Սուլթանին համար ընտրանօք գնուած ոչխարներ, որոնք Թոփգափու պալատը կը գտնուին, մորթուած ու [illegible], երէկ, կայս. պալատ տարուեցան։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Պուլկարական Էկզարքն ու եպիսկոպոսները, ինչպէս ծանուցեցինք, մեծաքանակ գումարներ նուիրած էին Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Պուլկարաց Էկզարքը այդ գումարները [illegible] նպաստելով, յանձնաժողով մը կազմեր է նորէն նպաստ հաւաքելու համար։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Ռումանիոյ Թագաւորը ստորագրեր է այն հրովարտակը, որով Պ. Լահովարի կ. Պոլսոյ ումանական դեսպան կարգուած է, վախճանեալ Պ. Կիրոյի տեղ։

ՆՈՐ ՄՐԱԳԻՐ.— Տէտէկէր Փոշալառէ Մէհմէտ Րէուֆ պէյ 61 տարուան պայմանաժամով մենաշնորհ խնդրած էր Պալուայի Սու Սողոսը գետակին և Ինէնոս լճին մէջ շոգենաւակներ բանեցնելու եւ տաւղաներու միջոցաւ փոխադրութիւններ կատարելու համար։ Առեւտրական ու հանրօգուտ ձեռնարկութեանց նախարարութիւնն ալ հարկ եղած պայմանագրութիւնը ու յանձնառութեան գիրը պատրաստելով մատուցած էր Բ. Դրան։ Զինուորական իշխանութիւնը, նկատողութեան առնելով խնդիրը, ուզած է նախ քան պէտք թէ այդ ծրագրին գործադրութեանը համար զինուորական տեսակէտով արգելիչ պատճառ մը կա՞յ թէ ոչ. ուստի ըստ այնմ գրուած է Սպարապետ Դրան։ Խնդրատու իբրեւ պայման առաջարկած է զուտ հասոյթէն հարիւրին քանի յատկացնել Տարիւլաճէզէի և Համիտիյէի Անկելանոցին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ, առջի օրը, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին հետ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Սամոսի իշխան Ալէքսանտր Մավրոյէնի պէյի։

—Ն. Սրբազնութիւնը, յետոյ, իր այցետոմսը թողուց Սամոսի Նախորդ իշխան Միխալաքի էֆ.ի բնակարանը։

ԳՈՆԻ (Գերմանիոյ) հիւանդանոցին տնօրէն Ռումբֆ բրոֆէսէօրը Կ. Պոլիս եկաւ։

ՊԷՆՀԱՅԻ մէջ (Տրիպոլիս), կիրակի օրը ժանտախտի մէկ դէպք պատահեր է։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ կ՚ըսէ Մո Ցիդkor, ոստիկանութիւնը ծանուցեր է որ մասնաւոր արտօնութիւն չունենալով անոնք չեն կրնար զէնք կրել։

ՇԱՔԱՐԻ գինը նորէն ինկաւ եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ.— Թէրսանէի գործարաններուն մէջ պատրաստուած արագահարուած թնդանօթներ, Հոչքիսի դրութեամբ, Տօրտանէլի մէջ պիտի փորձուին մասնագէտ սպաներու միջոցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ համար Թէրսանէի մէջ շինուելիք չորս նոր շոգենաւերուն յատակագծերը սկսած են պատրաստուիլ։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ.— Սեղանատէր Պ. Է. Էվէնէիթ, անցեալ օր, Կայս. Թանգարանը այցելելով տեսեր է թէ պէտք եղածին չափ ընդարձակ մատենադարան մը չկայ՝ երկու հազարէ աւելի գիրքերու պահպանութեանը համար։ Պ. Էվէնէիթ, առջի օրը, նամակ մը ղրկելով Կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյի, շնորհակալութիւն յայտնեց այցելութեանը միջոցին իրեն եղած ընդունելութեանց համար. նաեւ ծանոյց թէ մատենադարանի մը շինութեան համար երկու հարիւր ոսկի կը նուիրէ, որուն չէքը՝ Օսմ. Պանքային վրայ՝ կցուած էր նամակին։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Սայտա քաղաքին մօտ պարտէզ մը փորուած ատեն, քարայր մը երեւան հաներ է, որուն մէջ կան գերեզմանաքարեր։

—Ասորիոյ գաւառապետութիւնը Բ. Դրանէն խնդրեց արտօնութիւն տալ տօքթ. Ռութիֆ Հէնէլ բէյի, Այալըն նահանգին մէջ հնագիտական խուզարկութիւններ կատարելու համար։

ՆՈՐ ԿՇԻՌ ՄԸ.—Հիւսէյին Հիւսնի և Սէլվէթ էֆ.ները նոր գործիք մը գտած են որ ոսկի դրամները կը կշռէ և անոնց քանի ղրուշ պակաս ըլլալը ցոյց կուտայ։ Ասոնք առեւտրական ու հանրօգուտ ձեռնարկութեանց նախարարութեան դիմելով, տասնըհինգ տարուան մենաշնորհ ուզեր են։

ԹՂԹԱՏԱՐԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ կեդրոնական նամակատան աւանդներու և մանր պոսթերու ճիւղերը Պայրամի առաջին օրը ժամ 6էն 10, և երրորդ օրն ալ ժամ 4էն մինչեւ 10 բաց պիտի ըլլան, գործի տէրերուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար։

ՕԴԵՐԸ.—Տիարպէքիրէն կը գրեն թէ այս տարի շրջակայ լեռները թէեւ ձիւնով ծածկուեր են, սակայն Տիարպէքիրի մէջ ու շրջակաները բնաւ ձիւն ու անձրեւ չէ տեղացեր, երաշտութեան երկիւղներ ազդելով, բայց տասը օրէ ի վեր կ՚անձրեւէ. մեծ ուրախութիւն պատճառելով երկրագործներուն։ Տիգրիս գետը յորդած է թէ՛ այդ անձրեւներուն և թէ լեռներու ձիւներուն հալելուն հետեւանքով։

—Իզմիրի մէջ ձիւնը սաստկացած է։ Նախորդ գիշերուան սառնամանիքը վնասեր է պտղատու ծառերուն։ Ջերմաչափը զէրօ ցոյց կուտայ։ Գասապայի շրջակայ լեռները ձիւնով ծածկուած են։ Երկրագործներէն շատերը գոհ են ձիւն տեղալէն։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան արկղակալ անուանուեցաւ նոյն նախարարութեան գործակատար Թէվֆիք էֆ.։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը շքանշան մը տուաւ Շիրքէթի Խայրիէի 46 թիւ շոգենաւին պաշտօնեայ Ալի Րիզա էֆ.ի։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Անցեալ օրը Կ. Պոլսոյ արմտիքի հրապարակին վրայ եղած գործառնութիւնները սահմանափակ էին։ Այդ պարագան թէեւ գիներու փոփոխութիւն առաջ չէ բերած. սակայն կ՚ըսուի թէ Անատոլուի վաճառականները ցորենք գնելով կը պահեն։ Անատոլուէն շատ քիչ ցորեն կը բերուի Կ. Պոլիս։ [illegible] երկաթուղիով 6,500 քիլէ և Սինոպէն ալ 1,500 քիլէ ցորեն բերուեցաւ։ Վաճառողները, գիներու բարձրացում առաջ բերելու համար, ձեռքերնին գտնուած պաշարները չեն ծախեր, բայց հաւանօրէն գինը բարձրացման թոյլ տալու վիճակ մը չունենալով, անպատճառ պիտի պարտաւորուին ծախել իրենց ձեռքը գտնուած պաշարները։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Նահանգին անտառ պաշտօնեաները, կ՚ըսէ Սապահ, զեղծումներ գործած ըլլալնուն համար պաշտօնանկ պիտի ըլլան, մանաւանդ առաջին քարտուղար Խալիլ Կարապետ էֆ. որ, կը յաւելու նոյն թերթը, նաեւ իբրեւ կաշառակեր ամբաստանուած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Պ. Պարսթ որ Բարիզ կը գտնուէր, քանի մը օրէն Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ՃԻՏՏԷՆ կը հեռագրեն թէ մինչեւ հիմա հոն հասած ուխտաւորներու թիւն է յիսունհինգ հազար։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ Ընկերութեան Աքսէրայի ախոռին ձիերուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւններ ծագեր են։

ՄԱՆԱՍՏԻՐԷՆ կը գրեն Թախիտրոմոսի թէ տեղւոյն ու շրջակայ գիւղերու երիտասարդներէն ոմանք իրենց ծնողները թողլով Ամերիկա կը գաղթեն՝ գործ գտնելու յուսով, բայց հոն թշուառութեան կը մատնուին և յուսահատ վիճակի մէջ իրենց տուները կը դառնան։

ԷՏԻՐՆԷԻ տէֆթէրտար Իպրահիմ պէյ, երէկ իրիկուն, Կ. Պոլիս եկաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐ-ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ կառքի Ընկերութեան հաշուակալ Պ. Մալասէ, կ՚ըսէ Հագիգաթ, զեղծումներ գործած ըլլալով, ոստիկանութիւնը, նոյն Ընկերութեան խնդրանօք, հաշուակալութեան պաշտօնեաներէն Համտի պէյը ղրկեր է՝ որ Կ. Պոլսոյ կառքի Ընկերութեան հաշուակալ Մանուկ էֆ.ի հետ, Պ. Մալասէի հաշիւները քննեն և հազար երկու հարիւր ոսկիի չափ բաց մը գտեր են։

ՃԻՊԱԼԻԻ մէջ, առջի գիշեր, ոճիր մը գործուեցաւ։ Վէհպի անուն փողկապ մը որ գինով էր, գնաց իր եղբօրը՝ Մուսթաֆայի սենեակը և սկսաւ յաճախորդները անհանգիստ ընել. Մուսթաֆա յորդորեց զայն որ հանդարտ կենայ։ Վէհպի զայրացաւ ու յարձակեցաւ եղբօրը վրայ, բայց հոն գտնուողները արգիլեցին։ Քիչ ետքը Վէհպի նորէն կը դառնայ և ատրճանակը պարպեց Մուսթաֆայի վրայ, գլխէն ծանրապէս վիրաւորելով։ Վէհպի հարուածը ձգելէն վերջ սենեակին մէջ գտնուողներէն ազատեցաւ և փախաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ոճրին վայրը փութաց և Մուսթաֆան ղրկեց ոստիկանութեան Դրան հիւանդանոցը, ոճրագործը կը փնտռուի։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.— Տավիտ անուն հրեայ քսակահատ մը, երէկ, Պոլսոյ Պալըք Բազարի կողմը, անցորդի մը քսակը որ տասը ոսկի կը պարունակէր, յափշտակեց ու փախաւ, բայց անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։

—Սուլթան Պայազիտի կողմը, երէկ, Մէհմէտ անուն մարդ մը, ոչխարներ գնելու ատեն, քսակահատ մը՝ Ավրամ անուն, քսակը յափշտակեց. բայց ձերբակալուեցաւ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ —Արեւելեան երկաթուղի պարտաթուղթերուն 193-րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ 19) ապրիլ 1ին Հանր. Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս 5)18 մարտ 1902 1—6

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. Պոլսոյ երաժշտական ընկերութիւնը այս գիշեր ժամը 9¼ (Ը. Ե.)ին նուագահանդէս մը պիտի տայ Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ։

Ազգային Լուրեր

Պաթումի Որբախնամ մարմինը 10 անգլ. ոսկի ղրկեր է Մուշ։ Այդ գումարը յատկացուեր է Մատնավանքի մէջ պատսպարուող 20ի չափ որբերուն։ Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Խորէն վարդապետ Պաթումի որբախնամ մարմնէն խնդրեր է որ, եթէ կարելի է այդ որբանոցին տարեկան ծախքը հոգայ։

—Մագնիսայի ազգ. վարժարանին աշակերտները 148 ղրուշ ղրկած են Պատրիարքարան, ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն։

—Խասգիւղի քարոզիչ Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկեան հրաժարական տուեր է։

—Գուրպան Պայրամի առթիւ, Ս. Պատրիարքը, վաղը Կայս. Պալատ երթալով շնորհաւորական ուղերձ մը պիտի մատուցանէ։ Շնորհաւորութեան գիրեր ալ պիտի ղրկուին գաւառներու կուսակալներուն և կառավարիչներուն։

—Խառն Ժողովը չպիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ օր, Գուրպան Պայրամի առթիւ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը երէկ չգումարուեցաւ, Յանձնաժողովին վերակազմութեան պատճառաւ։

—Անկէ առաջ գրած էինք թէ ծովէն հանուած Հէրմէսի արձանին վերանորոգման գործը հայ արուեստագէտի մը պիտի յանձնուի Յունաստանի կրթական Նախարարութեան կողմէ։ Սակայն այս վերջին կ՚ուզէր տեղեկութիւններ առնել այդ արուեստագէտի մասին։ Մո Ցիդkor կը գրէ թէ մայրաքաղաքիս հելլէնական դեսպան իշխան Մավրոկորտաթօ նոյն նախարարութեան հաղորդած է Կայս. Թանգարանին տնօրէնին հետ ունեցած իր տեսակցութեան արդիւնքը, որով Համտի պէյ լաւ տեղեկութիւններ ու յանձնարարականներ տուած էր արձանագործ Ոսկան էֆ.ի մասին, որուն պիտի յանձնուի Հէրմէսի արձանին նորոգումը։ Ինչպէս յայտնի է, Ոսկան էֆ. արձանագործութեան ուսուցիչ է գեղարուեստից վարժարանին մէջ։ Հայ արուեստագէտին այս յաջողութիւնը անշուշտ խնդակցութեան պիտի արժանանայ բոլոր արուեստասէրներուն։

—Ռուսճուքէն կը գրեն մեզ 18 փետր. թուով.— «Ռուսճուքի ազգ. վարժարաններու Հոգաբարձութիւնը անցեալ գիշեր ընտանեկան շքեղ պարահանդէսով մը տեղւոյս բարեկարգ դասուն շատ հաճոյալի և ուրախ ժամեր վայելել տուաւ։ Հասոյթը բաւական գոհացուցիչ եղաւ։ Ասիկա Հոգաբարձութեան առաջին յաջողութիւնը չէ. անկէ քանի մը ամիս առաջ ալ թատերական ներկայացում մը տուած էր, որուն հասոյթը կրկնապատիկը եղած էր նոյն նպատակաւ սարքուած ներկայացումներուն։ Պարահանդէսը կազմակերպուած էր ճաշակով ու ճոխութեամբ։ Պարասրահը զարդարուն էր դրօշներով ու պատկերներով, և ամէն ինչ կարգադրուած էր կանոնաւորութեամբ։ Պարահանդէսին մէջ տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւն մը զանազան առարկաներու՝ զոր պարերը հանգստացնող ժամանց մը և պարահանդէսին հասոյթը պարարտ գումար մը եղաւ։ Հոգաբարձութեան այս յաջող ձեռնարկը ու բարեխնամութեամբ խմբելու ատեն՝ պարտք կը զգամ իմ գնահատութիւնս ընել այս կրթասէր անձնաւորութեանց տարուան մը օգտակար գործունէութեան մասին։ Այս անձերը, որոնց մեծ մասն ալ վաճառականներ են՝ բազմազբաղ վիճակ մը ունենալով հանդերձ մէկէն հոգատարութեամբ ու եռանդով զբաղած են դպրոցին, զայն նկատելով իբր իրենց անձնական ու սրտագին գործը։ Վարժարանները այսօր կը վայելեն իրենց այժմեան լաւութիւնները, ուր անոնք խիստ մօտէն կը հսկեն ամէն բանի։ Ու պէտք է խոստովանիլ որ բոլոր այս ջանքերը արդիւնաւորուած են, այնպէս որ այսօր դպրոցը ազատուած են իր պարտքերէն. ուսուցիչները ազատուած են մասնաւոր ձեւով կարգ բերելու աշակերտներուն տանելէ։ Հիմա տեսնը դեռ չլրացած, իրենք, Հոգաբարձուներն են, որ կը հրաւիրեն ուսուցիչները, տանելու համար աշակերտները, բան մը որ հազուադէպ է մեր ազգ. վարժարաններու մէջ։ Եւ սակայն Հոգաբարձութիւնը, որ այնքան անշահախնդիր գործունէութիւն մը ունեցաւ ու արժանիք ցուցուց պիտանի կանոնաւորելու, դպրոցը նիւթապէս բարեկարգ պահելու մէջ. ընդհակառակը, ուսուցիչները ընտրելու մէջ պէտք եղած ուշադրութիւնը չներկայացուց։ Ուսուցիչ փնտռելու ձեւերնին խանութպանական էր. մինչդեռ պէտք չէր որ այդպէս ըլլար։ Անշուշտ դեռ ոչինչ ունինք ըսելու ուսուցիչներուն համար, որոնք խղճմտօրէն կ՚աշխատին իրենց գործին. ու մենք չպիտի ունենանք ալ պահանջումներ իրենց վրայ ամբաստանելու իրենց վարժարանական պակասութիւններէն։ Իրենց արդիւնքը պիտի տեսնենք տարւոյն վերջը. ու այն ատեն պիտի ըսենք մեր անկեղծ դիտողութիւնները։ Բայց բան մը որ այժմէն կը բողոքենք, առանց սխալած ըլլալու ըսելու ատեն է որ՝ Ռուսճուքի ազգ. վարժարանները հմուտ և կարող տեսուչ մը պէտք ունին, տեսուչ մը որ կարող ըլլայ տալու կանոնաւոր ուղղութիւն մը վարժարաններուն։»

—Կրօնական Ժողովը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և անդամոց գրեթէ մեծագոյն մասին ներկայութեամբ։ 1.—Ժողովը դիւանին մէջ դիզուած օրակարգի խնդիրներու ոմանց մասին թեր ու դէմ խորհրդածութիւններ փոխանակելէ վերջ, ձեռք առաւ Մայր Եկեղեցւոյ Տ. Եղիշէ և Սամաթիոյ Տ. Անանիա քահանաներու տուներու մէջ կատարած պսակադրութեան խնդիրը. Փոխանորդ Սրբազանին քննութեամբ իրողութիւնը հաստատուած ըլլալով՝ անոնք միամսեայ փիլոնազրկութեան դատապարտուած, բայց իրենց ծերութեան վրայ, Ս. Պատրիարքին ներողութեան արժանացած էին։ Կրօնական Ժողովը այս մասին տրուած բացատրութիւնները բաւական համարելու հարկադրուեցաւ և յանձնարարեց ուրիշ անգամ ուշադրութիւն ընել այս օրինակ զեղծումներ չկրկնելու։ 2.— Երուսաղէմի նախորդ Թարգման Վահան Վ. Քէչէճեանի գաւառական պաշտօն մը վարելու պատրաստակամութեան մասին, կարեւոր համարուեցաւ նախապէս Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի հաւանութիւնն առնել։ 3.—Սեբաստիոյ առաջնորդական Փոխանորդ Նշան վարդապետի աղբրուէ տնօրէնութեան պատճառաւ Շապին-Գարահիսար փոխադրուելու խնդրանքը նկատողութեան առնելով, յանձնարարեց գրել յիշեալին որ Շապին-Գարահիսարի առաջնորդին հետ կարգադրէ հարկ եղածը։ 4.—Գումգաբուի մերձակայ թաղերու քահանայից ոմանց՝ Մայր եկեղեցւոյ հասոյթներէն մաս բաժնելու համաձայնութեան մասին եղած գանգատը նկատողութեան առնելով՝ հարկ տեսաւ ծրագիր մը պատրաստել կանխել թաղերու և եկեղեցիներու իրաւասութեան սահմանը ներկայացնել։ 5.—Ազգ. Հիւանդանոցի [illegible] քննութիւնը յանձնել Տ. Խորէն քահանայ Փէհլիվանեանի։ 6.— Ժողովը ազգ. թերթերէ տեղեկանալով որ իբր թէ Սուքիաս վրդ. Պարոնեան Լոնտոնի անկլիքան եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնապէս Ս. Հաղորդութեան մասնակցեր է, գործը եւրոպական սահմանի մէջ կատարուած համարելով՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Իւթիւճեանի քննութեան և կարգադրութեան յանձնեց։ 7.— Բերայի մէջ սպաննուած կնոջ մը թաղման նկատմամբ լրագրաց մէջ զանազան գրութիւններ հրատարակուած ըլլալով՝ բացատրութիւն պահանջուեցաւ և հասկցուեցաւ թէ այդ կինը հրապարակաւ հանրային կին չէր եղած և բոլոր պարագաները քննելով՝ միայն երեք քահանաներու ներկայութեամբ թաղման հրաման տրուեր է։ 8.— Երաժշտական յանձնախմբի երեք անդամոց վրայ աւելցուց երաժշտութեան ուսուցիչ Արամ էֆ. Բժշկեանը եւս։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Պիլէճիկի բարեխնամ Առաջնորդ Կէօմիւշկէլեան Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի նախաձեռնութեամբ, յիշեալ վիճակի կեդրոնէն և գիւղերէն ի նպաստ Հիւանդանոցիս հանգանակութիւն կատարուած և գոյացեալ արդիւնքը հազար ութ հարիւր իննսուն ղրուշ յանձնուած է Հոգաբարձութեանս, ըստ հետեւեալ ցուցակի.

Պիլէճիկի հանգանակութենէն		650 ղրշ.
Կէօլպազարի	»	540 »
Զալկարաֆ	»	600 »
Եէնիգիւղի	»	100 »
		1890 ղրշ.

Տեղեկանալով նաեւ թէ յիշեալ Վիճակի Մուրատչայ, Թիւրքմէն և Հիսարճըք գիւղերն ալ հանգանակութեան ձեռնարկած են և արդիւնքը քիչ ատենէն պիտի յանձնեն Առաջնորդ Ս. Հօր, ներկայիւս կը փութանք խորին շնորհակալութիւն յայտնել թէ՛ Ն. Գերապատուութեան և թէ Պատ. հովիւներուն յիշեալ Վիճակի կեդրոնին և գիւղերուն, որոնք հոգածու են միշտ հաստատութեանս բարգաւաճման աշխատելու և ամէն առթիւ յօժարակամ կը փութան օգնել անոր։

(Հոգաբարձութիւն)

ՀՐԱՒԷՐ

Հիմնուելով Պատրիարքական շրջաբերական հրահանգին վրայ, որով հրահանգ կը տրուէր Ազգային հաստատութիւններու վարիչ մարմիններուն, հոգածու գտնուիլ ազգային կալուածներու ապահովութեան, ապահովագրելով զանոնք հրդեհի դէմ, ներկայիւս կուգամ սոյն պատուարժան մարմիններու նկատառութեան յանձնել թէ պատրաստ եմ Պալքան ապահովագրական Ընկերութեան հաշւոյն առանձնել սոյն հաստատութեանց ապահովագրութիւնը, խիստ նպաստաւոր ու դիւրամատչելի պայմաններով, թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառներու մէջ։ Այն տեղերը, ուր Պալքան Ընկերութիւնը ներկայացուցիչ ունի, յիշեալ մարմինները կրնան բանակցիլ անոնց հետ. իսկ այն տեղերը, ուր ներկայացուցիչ չունի Ընկերութիւնը, այդ մարմինները կը հրաւիրեմ ուղղակի բանակցիլ ընդհ. գործակալութեանս հետ։

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ «Պալքան»
ապահովագրական Ընկերութեան

Կ. Պոլիս, 6)19 Մարտ 1902

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլը)

ՎԻԷՆՆԱ, 18 Մարտ.— Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը ընդունեց երկու տարուան նորակոչութեան ծրագիրը։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ աղմուկ ծագեցաւ՝ համագերման կուսակցութենէն Պ. Շէօնէրէրի արտասանած ճառին հետեւանքով։ Ասոնք իր խօսքը աւարտեց «Կեցցէ՛ Հոհէնցոլլէրնները» աղաղակելով։ Աջակողմի և կեդրոնի երեսփոխանները խստիւ բողոքեցին։ Համագերման կուսակցութիւնը այս ատեն իր պէտքին գործածել «Կեցցէ՛ Հոհէնցոլլէրնները» գոչելով. Շէօնէրէր երեսփոխանը ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Ցեղային ատելութեան խօսքեր փոխանակուեցան երեսփոխան Չեխերու և համագերմաններու միջեւ։ Կեդրոնի կուսակցութենէն տեղեկարար Պ. Քաթրոյն խօսելով, խստիւ մերժեց Շէօնէրէրի խօսքերը։ Ցոյց տալով թէ Աւստրիոյ նեղը, ատոնց կուսակցութեան ու ազգի իրաւունքները, կատարելապէս կցուած են կայսեր ու կայսրութեան։ Պ. Քաթրոյնի բանախօսութիւնը կրկին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ.— Քուանկ-Սիէն առնուած լուրերու նայելով, չինացիներուն ապստամբութիւնները հետզհետէ ա՛լ աւելի մեծ համեմատութիւններ կը ստանան։ Ըմբոստները յաղթեր են չինական զինուորներուն. Նաեւ գրաւեր ու կողոպտեր են Ֆանկ Չէնկ քաղաքը։ Բազմաթիւ զինուորներ ըմբոստներուն կողմը կ՚անցնին։

ՔՈՒՔՍՀԱՎԸՆ.— Հայնրիխ իշխանը Տոյչլանտ շոգենաւով հոս հասաւ և սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ։

ՉԷՐՆՈՎԻՑ.— Օ Թէոդոր յոյն արքեպիսկոպոս և Պուքովինի ու Տալմաթիոյ մետրապոլիտ Տ. Չարէքէվիչ մեռաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ։ Պ. Սակասթա նորէն նախագահ է, Ալմոտովարի դուքսը՝ արտաքին գործոց նախարար և Վէյլէր զօրավարը՝ պատերազմական։ Ուսումնական Նախարարութիւնը յանձնուեցաւ Պ. Ռոմանոնէսի։

(Աժանս Հավաս)

ՓԱՐԻԶ, 18 Մարտ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը որոշեց որ երեսփոխաններուն պաշտօնավարութեան պայմանաժամը ասկէ վերջ վեց տարի ըլլայ, փոխանակ հինգի։

ՎԻԷՆՆԱ.— Քաղաքական միջավայրերուն մէջ կանխահաս կը նկատուին քանի մը լրագիրներու արտայայտած այն լուրերը թէ Եռեակ Զինակցութիւնը նորոգուած ըլլայ։

ՔՈՒՔՍՀԱՎԸՆ.— Հայնրիխ իշխանը, այս առտու, հոս հասաւ և ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ, որուն հետ խիստ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն թէ ըմբոստները գրաւեր են Ֆանկ-Չէնգը, նաեւ մանտարինները ձերբակալեր են։

—Բէքինի օտար դեսպանները որոշեցին միջազգային զինուորները ետ քաշել Թիէն-Չինէն։

ՔԻՕԼՆ.—Կ՚ըսուի թէ գերման պանքաներ, որոնց գլուխը կը գտնուի Մէնտէլսըն պանքան, մօտերս 300 միլիոն մարքի և հարիւրին չորս տոկոսով ռուսական փոխառութիւն մը շրջաբերութեան պիտի հանեն։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Ամերիկայէն առնուած լուրերու նայելով, ցորենի գիները ինկած են, որով հոս ալ ինկան 6)1)12ի։

ՓԱՐԻԶ.— Էքլէր կ՚իմանայ թէ Վալտէք-Ռուսոյի նախարարութիւնը որոշած է հրաժարիլ յունիս 1ին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Միացեալ Սեփ Դ.	Օ. Ե.	28	18
Ամենէն բարձր գին	»	28	24
Ամենէն վար գին	»	28	15 1/2
Ռումէլիի երկթ. գոյ.	Ֆր.	115	50
Ամենէն բարձր գին	»	116	37
Ամենէն վար գին	»	114	37

ԲԱՑՈՒՄ 6 Մարտ

Օսմ. Միացեալ Սեփ Դ.	Օ. Ե.	28	15 1/2
[illegible]	Ֆր.	115	12
Շիրքէթը Խայրիէ		89	20
[illegible]		14	15
[illegible]		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		8	55
[illegible]		5	80
» [illegible]			55
» [illegible]		4	2
[illegible]		470	—
[illegible]		138	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն ամիս	Լիր.	110	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	68 3/4
» » » չէք	»	22	70
Բերլին տեսակէտ չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Ֆիորին	21	73

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	05
[illegible]	»	90	—
[illegible]	»	5	5
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
[illegible]	»	100	—
[illegible]	Օ. Ս.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 18 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտ	93	18
Օսմանեան Թուղթ սեփ. Բ.	51	50
Օսմանեան Թուղթ սեփ. Գ.	25	87
Օսմանեան Թուղթ սեփ. Դ.	25	75
Օսմանեան Պանքա	12	50
Թուրքական 1890	—	—
Իտալական 5%	40	—
» [illegible]	44	—
[illegible] 1888	87	—
[illegible]	108	—
[illegible]	5	50
[illegible]	5	31
[illegible]	15	18
[illegible]	25	32 1/2

ՓԱՐԻԶ. 18 Մարտ

[illegible]	»	—	—
[illegible] երկաթուղի	»	115	20
Օսմ. Երկթ. [illegible]	»	101	60
Օսմ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	10	20

ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ԱՆՏՐՈՍ ԿՂԶԻՒՆ (ՍԱՐԻՑԱ)
Սեփականութիւն ԼԵՈՆԻՏԱՍ Ա. ՌԱԻՍԻ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
Ղալաթիա, Թուլումպա փողոց, Կէմէնճի խան թիւ 1

Այս հանքային ջուրը որ քիչ ժամանակուան մէջ մեծ համբաւ հանած է ո՛չ միայն Յունաստանի, այլեւ ամբողջ Եւրոպայի ու նոյն իսկ Ափրիկէի մէջ, ժամանակէ մը ի վեր ընդունելութիւն գտած է նաեւ Թուրքիոյ մէջ, իր առողջապահական ընտիր յատկութեանց պատճառաւ։ Յունաստանի և Բարիզի մէջ պաշտօնապէս կատարուած քիմիական տարրալուծումները հաստատած են թէ իր մէջ գտնուած առողջապահական նիւթերը հրաշալի կերպով կը նպաստեն ստամոքսի ու ծննդական գործարանաց հիւանդութեանց բուժման։ Այս յատկութեանց համար է որ ամէնուն կը յանձնարարենք այս հանքային ջուրը, որ սեղանի սքանչելի ըմպելիի մը տեղ ալ կրնայ ծառայել։ Մէկ տամէճանային գինն է 30 ղրուշ։ 36—36

1803
IMPERIAL
ԻՄԲԵՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803 ին

Դրամագլուխ	Ա. Ո.	2,900,000
Վճարուց հատուցուած		16,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք ևայլն
խիստ չափաւոր գիներով

Դեր-գործակատար	Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՖՈՍԻՈՆ Տ. ԳՈՒՐԹՃԷԼԼԻ	Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԸՆ

Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԼԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի փողոց, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները չափաւոր են։ 93—104

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՎԱՐՁՈՒ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

Բերա Մեծ Փողոց Թիւ 347 Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը արժէթուղթեր գոհարեղէններ ևայլն պահելու համար հանրութեան տրամադրութեան տակ դրած է դրամարկղներ, զորս վարձողները ապահովութեան մասին ամէն կերպով վստահ կրնան ըլլալ, գիշեր ցորեկ եղած պահպանութեան հետեւանօք։ Դրամարկղներուն գտնուած ստորերկրեայ զրահապատ սրահը շինուած է Պոլզընի Զաքփրասս տան գործաւորներուն կողմէ. երկաթէ չիմէնթոյէ և երկաթէ, և բոլորովին ապահովուած է հրդեհի և գողութեան դէմ։ Ստորերկրեայ դրամարկղներու կղպանքը փակուած է ապահովիչ մեքենայով մը, որով վարձողին բացակայութեան ատեն ոչ մէկ բանալի կամ գործիք կրնայ կղպանքին մէջ թափանցել։ Դրամարկղ վարձողներուն համար գրասենեակ մը յատկացուած է, ուր անոնք կրնան իրենց արժէթուղթերուն վրայ ամէն հաշիւ հանգստութեամբ տեսնել։

Կ. Պոլիս, 1 մարտ 1902 10—10

Տր. ՄԱՃԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Դրսեցի կողմը մասնաճիւղ չունի

ՍԳՈԹԻ ՄՈՐԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոնց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիի ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՈՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն	Ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	»	»
Դրամագլուխ և պահեստ	107	»	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ	»

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն	Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»	
Դրամագլուխ և պահեստ	153	»	»
1900ին գանձուած ապահովագին	17	»	»

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի աճող վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յաւակնութիւններէն, որոց կ՚ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) [illegible] և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ՚ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, [illegible] Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԳԱՐԱՃԻ՛ՒԵՐ ՍԱՆՃԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստումք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, չորեքնակ վերմակը կը ճանկռտէ տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas ապացուցուած ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէգիքի Լինօս և Պօնթեցիանոս դեղ մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Փր. 17,500,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ աւելզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մի չեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագիրն վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջոյն շարունակելու առանձնաշնորհումը յետոյ միայն ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ եթէ ապահովագրութեան կողմէ ... չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայ մանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւոր է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՐԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱՐՕԹՕ

բէբթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեղրըսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱՐՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷՊՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱՐՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

[illegible]

Հաստատեալ 1884ին
ՀԱՆՐԱՄԱՆՕԹ ՇԱՊԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ
ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՍԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Թիւ 85 — Կալաթա, Վոյվոտա փողոց — Թիւ 85

Խիստ խնամով ու տարապայման աժան գիներով չափու վրայ կը պատրաստուին ամէն տեսակ շապիկ, օձիք, թեւնոց, գիշերազգեստ ու ներքին ճերմակեղէններ։

Միայն Ֆրանսական ու Անգլիական ընտիր տեսակ կերպասներու զանազանութեամբ օժտուած այն գործարանը պրամադիր է ընդունիլ ու կատարեալ հոգածութեամբ պատրաստել հարսանեաց ճերմակեղէններու յանձնարարութիւններ։

Կը ծախուի վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր ու մինչ աժան գիներով օձիք, թեւնոց, ֆլանէլ, գուլպայ, թաշկինակ, ոսկեզօծ կոճակներ, փողկապ, դրամապանակ, գօտի «Զէֆիլ», խաչանակ, սանտր ու անուշահոտութեանց լաւագոյն տեսակներ։

Մ. ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ վաճառատունը նորաձեւութեան, ապրանաց ազնուութեան, յանձնարարութեանց խնամով պատրաստութեան, ու գիներու աժանութեան տեսակէտով վստահելի ու լաւ յանձնարարելի լաւագոյն տուներէն մէկն է։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇԵԱԼ ԵՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Կը երէ 2/14 Օգոստ. 1893
... եզ
(20 Սեֆեր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղի ՕԼԻՍ ՀԷՆԻ խան. [illegible] Գալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Գ. Ալլաէ Սիմըեն
Քէրքեզեան խան, Վոյվոտա փողոց
Թիւ 47

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Ենէնէ համի Համիտիւեց փողոց,
Օսմ. [illegible] դէմը

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զատօյ
Մօրբուքճիլար, Զոտչլար խան, Թիւ 21 194

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զատ անգլ. պղպջատեայ առկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և ոսկեզօծ շքանշաններ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ՊԷՐԱ, Շիշանէ Հօփրայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին առեւ. Թօմպիւլի կալլարաճին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թօփճիլէր Սէքտոնի դիմաց Թիւ 13.

ՍԿԻՒՏԱՐ Չարշի Պօյու։

BULCARIA

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿ.

Հաստատուած Ռուսճուք

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար՝
6,000,000 Ֆրանք

Ապահովագրութիւն կարասիներու, կալուածներու, ապրանքներու եայլն, Կ. Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ, ապառ պայմաններով և նպաստաւոր սակագիններով։

Մասնաւոր ապահովագրութիւն ջաղացքներու և ճարտարագործներու համար։

Կեանքի և տղոց համար դրամագլուխ պատրաստելու ապահովագրութիւն։

Վնասուց անմիջական ու առատաձեռն հատուցում։

Ընդհանուր գործակալութիւն, Կ. Պոլիս, Վոյվոտա փողոց. Գալաֆեան խան։

Լիազօր վարիչ Ընդհ. Գործակալ
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Ժ. Պ. ՔԱՋԱՐԷԹՕ

Ընկերութեան դրամատունը Գրէտի Լիօնէ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ճ. Օ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396
[illegible] գաւեշտատան վրայի յարկը, ճիշդ Զոպուճեանց դէմը)

[illegible] մէկ անցամէն կը լրացնէ ցաւով գիտելու եւ բուժումէ [illegible]

Նորաձեւ [illegible] և [illegible] մեքենաներ կը պատրաստուին, յար և նման բնականի, ջէմի ձեւաւորութիւն ցաւ առանց, ծամելութիւն եւ [illegible] երաշխաւորեալ։

[illegible]

Ճ. Օ. [illegible] (միջնէ [illegible]) [illegible] (միջնէ [illegible]) [illegible]

[illegible] 127

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իւօֆօսֆիթ»ը որ շօ է տը սուտա» ի հետ խառնուած։ Տղոց-հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Ինչ ուրիշ դեղ մը առոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՒԼԸ (սքրաֆա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Դործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԱՆԳՌԸ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար
Ֆր. 168,000,000

Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուտ էֆէնտի խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

[illegible] Հուլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1089	[illegible]	1487	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	45
[illegible]	3607	[illegible]	2905	[illegible]	1895	[illegible]	2278	[illegible]	1111
[illegible]	1541	[illegible]	595	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	1785
[illegible]	1387	[illegible]	4811	[illegible]	1531	[illegible]	3557	[illegible]	1197
[illegible]	1383	[illegible]	887	[illegible]	3730	[illegible]	1057	[illegible]	1206
[illegible]	1264	[illegible]	2253	[illegible]	3600	[illegible]	1755	[illegible]	1321
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	3418	[illegible]	1546
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2554	[illegible]	1085	[illegible]	3337
[illegible]	1421	[illegible]	2454	[illegible]	5540	[illegible]	4180	[illegible]	1678
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1080	[illegible]	4056	[illegible]	487
[illegible]	1887	[illegible]	1841	[illegible]	1058	[illegible]	1535	[illegible]	3429
[illegible]	1844	[illegible]	554	[illegible]	2807	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1835	[illegible]	1700	[illegible]	516	[illegible]	1389
[illegible]	2728	[illegible]	849	[illegible]	1058	[illegible]	2222	[illegible]	2594
[illegible]	1884	[illegible]	4582	[illegible]	2279	[illegible]	1305	[illegible]	1359
[illegible]	3897	[illegible]	3060	[illegible]	1648	[illegible]	1613	[illegible]	1208
[illegible]	4385	[illegible]	1842	[illegible]	3191	[illegible]	1789		

Քօլէնսօ շոգենաւը, նաւապետ Շէքըլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԻՆՏ ՔԻԶՕ
Թ. 22—24 [illegible] խան [illegible]

ՍԻՐՕ ԴԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռւի ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գեղձերը հալեցնելու և արիւնը մաքրելու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Յարմարած երթեւեկութիւնք

Դշ. 5/18 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 6/19 Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Փորթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ և Պէօս)։
Ե. 7/20 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Ե. 7/20 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրեսոն, Տրապիզոն, Բաթում և Նովոռոսիսք ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ո. 8/21 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵՆ ԵՒ ՀԱՏՈՒԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Յամեայ սուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Դործակալին Թօփ Հանէ Բարափի վրայ, 818 Թ. [illegible]

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Մէկ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվէրբուլ Օտեսայի գիծ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	13900	[illegible]	5591
[illegible]	13900	[illegible]	4841
[illegible]	13952	[illegible]	2229
[illegible]	12950	[illegible]	2941
[illegible]	8345	[illegible]	2358
[illegible]	8123	[illegible]	2371
[illegible]	8120	[illegible]	1555
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2181
[illegible]		[illegible]	1616

Սարակոսա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլեմս ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԷԿԷՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթա, [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏԸ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Օտեսայի գիծ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3098
[illegible]	9000	[illegible]	2506
[illegible]	9000	[illegible]	3588
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3564
[illegible]	8000	[illegible]	2389
[illegible]	8700	[illegible]	986
[illegible]	8700	[illegible]	858
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8596		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանագիրը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱԲԱՆԹԻՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
689 [illegible]

[illegible]

— 3 —

ՆՈՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Ա.

Մի՛ կորզէք Ա... էն ոչ իր գլանիկը, ոչ ալ միտալիկ ակնոցը, ասո՛նք են անոր ամենէն անհրաժեշտ զարդերէն երկուքը։ Ասոնցմէ մէկը իր ակռաներուն միջեւ ու միւսը իր ակնակապիճին մէջ, երկուքն ալ միեւնոյն կողմը զետեղելու համար ունի առանձնայատուկ դիմածութիւն մը՝ որ մեծ տպաւորութիւն առաջ կը բերէ։ Եթէ իր արհամարհոտ ու ամբարհաւաճ կերպով ձգի նայած է ընդ մէջ այն փոքրիկ ապակիին՝ որ խաղալ կը օգնեցնէ անոր դիմագծութիւնը, ամփոփեցէ՛ք ձեր միտքը ու դառն խորհրդածութիւններ ըրէք ձեր ունեցած ստորին արժանիքին վրայ։

Երբոր Ա... վաճառատուն կը մտնէ պրակ մը նամակաթուղթ գնելու համար, ո՛րչափ լպրշութիւն ու յանդգնութիւն ցոյց կուտայ իր և թէ ոսկիէ գլանաձեւ ծրարներ կրէթ իր վրայ։ Տանտիրուհին կը հարցնէ Ա...ի թէ ի՛նչ կը փափաքի, բայց այս վերջինը զայն կը համարի վաճառականուհի մը, որ հոն տեղաւորուած է լոկ իրեն ծառայելու համար, ու [illegible]նելի կը նկատէ բարեկրթութեան ամէն յայտանիշ։ Եթէ այդ վաճառականուհին նորատի ու սիրուն ըլլար ընծիւղը պիտի ըլլար՝ շատ շատ՝ անոր աչքերուն մէջ նայիլ լրբօրէն։ Արդ՝ առանց բարեւելու վաճառատան մէջ գտնուողները ու առանց սէկուն ուղղելու իր խօսքը, կ'ըսէ բարձրաձայն. «Նամակաթո՛ւղթ կ'ուզեմ»։ Ու զած նամակաթուղթը կուտան կ'առնէ, գինը կը վճարէ, մեծ քայլով չըսեր, ու այն տեղէն դուրս կ'ելլէ՝ այն համոզումով թէ մեծ տպաւորութիւն առաջ բերաւ։ Ասոր ըրած շարժումները դիտող մարդիկ անյուշտ պիտի ըսեն իրարու մէջ. «Ահա նշանաւոր պարոն մը։»

«Գիտէք ի՛նչ բնաւորութեան տէր է այս երիտասարդը,» ըսի օր մը տան տիկնոջ, որ պահ մը առաջ ծառայած էր անոր։ —«Այո՛ կը տեսնէք,» ինծի պատասխանեց ժպտելով և ուսերը թեթեւակի թօթուելով, «տխմար մըն է»։ — «Ա՛յո, տխմար մըն է», աւելցուց անոր ամուսինը, «տարակոյս չկայ այս մասին. բայց պէտք չէ մոռնալ նաև թէ անպատկառ մըն է։» Անոր կինը փորձեց անոր հասկցնել թէ քիչ մը խստօրէն կը վարուէր հէք երիտասարդի մը մասին՝ որ իր խակ մտութեան գիտակցութիւնը չունէր. բայց պարկեշտ ճորտարարդորդը չուզեց տեղի տալ։ Նոյն իսկ այն տեղէն մեկնեցաւ, ընդլայնելու համար իր նախասիրած տեսութիւնը։

Հէ՛ք Ա..., միթէ ասո՛նք են ա՛յն յաղթական դափնին ըը՝ զորս առաջացրած էիր ստանալ։

Զբարեւել, քաղաքավարական կամ յարգական ոչ և է ցոյց մը չընել Ա...ի համար սակայն գերագոյն նշանաւորութեան կնիքն է, ու իր գերազանցութեան զգալի յայտանիշը։ Դիտեցէ՛ք թէ ինչպէս կը մտնէ հանրային տեղ մը երկաթուղիի սպասումի սրահի մը մէջ զոր օրինակ. ո՛րչափ հպարտօրէն պիտի դիտէ ուղեւորներուն և մանաւանդ ուղեւորուհիներուն դէմքը որ զանթէ պիտի փորձուի աւելի խոր իջեցնել իր գլխարկը։

Բարեյաջող բախտի մը բերմամբ, —փա՛ռք տալով Նախախնամութեան—, տեսայ իբր յիսնամեայ պարոն մը, վարմունքի կողմէ բաւական անհարթ ու բնաւորութեան կողմէ նուազ տոկուն որ հանդարտօրէն թողուց իր կնոջ թեւն ու գնաց կէս մը զառկաւ հանակելի սահանկի մը, որ իր քիթին տակէն կը դիտէր այդ տիկինը։ Երբ երիտասարդը ետ դարձաւ վերահասու ըլլալու համար թէ ինչ կ'անցնէր կը դառնար իր ետեւը, ըսուեցաւ իրեն. «Շաղակրատ մըն էք դուք. եթէ այս դասը կը վերաւորէ ձեր սիրտը, տո՛ւնըս եկէք վաղը, այդ մասին կը խօսինք։» Կը տարակուսիմ թէ Ա...ի երբեւյրակիցն այդ տունը գացած ըլլայ, իր դասը լրացնել տալու համար, քանզի այդ յանձնարարուած լպիրշները, որոնք սարսափ կը պատճառեն կիներու, ման ուխներու և սպասաւորներու սովորաբար եւկշտի են չափահաս այրերու հանդէպ. բայց ինչ որ կրնամ հաւաստել ձեզի, սիրելիդ իմ Պօղոս, ա՛յն է թէ սրահին մէջ ներկայ գտնուողներն ուրախ էին։

Թատրոնի մէջ նուագավայրի մուտքին առջեւ, Ա..., կոկոզավիզ ամարդօրէն կը մտնէ բազմութեան մէջ. վասն զի պէտք է որ աչքի ու խոշորդիտները կը զայրացնեն զինք։ Իր թիկնաթոռին քով հասնելու համար, կը ճմլէ ծունկերը, կը ճզմէ ոտքերը բոլոր անոնց՝ որոնք իրեն կը հանդիպին ու ի՛նքը կը տրտնջայ, դիմօտութիւն կ'ընէ ու անտանելի կը գտնէ այս բաները։ Տեսայ ծերունի մը, քաղաքավար ու ժպտուն որ իր նստարանէն կ'ելլէ՝ որպէս զի նա կարենար աւելի հեշտիւ անցնիլ. բայց անոր յայտնած միակ զգացումը եղաւ անհամբերութիւն, մինչդեռ այդ ծերունին կրնար ըստ ըղձոյս բնաւ չխուսափիլ իր տեղէն։

Որովհետեւ կը տեսնէ լպրշիլ կիներու հետ, պէտք է զգայ ճիգ մը թափելու որ չդողայ. այն է՝ եզակի երկրորդ դէմքով չխօսիլ անոնց հետ։ Նա վարակուած է պատուոյ ընկերութեան մը մէջ, ուր լրբութիւնը կըյ-ֆոյլ, յափնաքիկամ այ՝ ինչը վիրաւորելու կերպերով, զորս իրեն պիտի պատշաճէր տալ ամէն տեղ։ Գալով հանրակառքի մը մէջ կամ օթեակի մը առաջակողմին վրայ իր տեղը տիկնոջ մը տալու, ատ այնպիսի հոգածութիւն մըն է՝ որ խնդալէն կը մարեցնէ զայն։ «Այս տեսակ բաները հաւբիկիս կը վայլեն. ըստ որում ծերերուն ամէնքն ալ կնահաճոյ են։ Քաղաքավարական ցոյցե՛ր ընել այնպիսիներու՝ որոնք անծանօթ են մեզ ի՛նչ անհեթեթ բան, ի՛նչ նշանակութիւն ունի կինն իրեն համար։ Իր մայրն ալ կին մըն է, բայց միթէ ինքզինքը կը նեղէ անոր համար։

Ո՛չ, ասո՛ղ. նա ինքզի՛նքը չի նեղեր ո՛չ իր մօր համար, ո՛չ իր քոյրերուն համար ո՛չ ալ իր ընտանիքին՝ որ և է մէկ անդամին համար, քանզի կը ճռճանայ իր տան մէջ ա՛յնպէս՝ ինչպէս ընկերութեան մէջ, ինչպէս խումբին մէջ ինչպէս ամէն տեղ։ Կը խորհի նոյն իսկ թէ իր լպրշութեան շնորհիւ պիտի կարենայ թօթափել նախապաշարումներուն լուծը, ցոյց տալ իր յառաջադէմ ծնողքին թէ կը խուսափի անոնց ազդեցութենէն, թէ կը դժկամակի ու տաղտուկ կը զգայ անոնց ընկերութենէն։

ՊՃՐԱՄՈԼԸ

Բ... է անունը, սուր հոտառութիւն մը ունի ու փափկավայել ուղղութիւն մը կուտայ իր գլխուն։ Իր կնոջայատուկ ու պճրասիրական շարժումներն ալ կը նպաստեն այս ուղղութիւնը յանկուցիչ ընելու։ Համեցէ՛ք զայն դիտել. անոր ունկնդրել՝ երբոր կը կտրտուի, կը տրորուի, կը թռչտի ու կը ծեքծեքի, —ուրախութենէն այլ յայլմէ եղած է։

Պահ մը առաջ պարտաւորեցաւ հազիւ ճեմ տուն երթալ վասնզի խոշոր հոյլերի մը առջեւէն անցնելու միջոցին դիտեց թէ մոռցեր է իր թիկնոցակին գրպանին մէջ դնել այն թեթեւ թաշկինակը՝ որուն երիզափիլոնջիկները այնչափ վայելուչ հաշուով յօրինուած են։ Մոռացումը դարմանուած է հիմա, ու Բ... շունչ կ'առնէ. չէր կրցած հանդուրժել այսչափ դոյզն սրտայուզումի մը։

Իրեն ազդեցիկ դաստիարակութիւն մը տալու չափ կրնողութիւններ ըրած պարկեշտ վաճառականի մը որդի Բ... պըսակ աւարտի վկայականը ստացած է. Ֆրանսայի ելմտական գործերու պաշտօնատան մէջ ընդօրինակիչի (expéditionnaire) պաշտօն կը վարէ ու կը ստանայ 1800 ֆրանքի ամսաթոշակ մը, որուն ամբողջ գործածումը իր ծնողքին կողմէ իրեն կը թողուի իր զգեստին, իր արդուզարդին ու իր մանր մունր ծախքերուն համար։

(Շարունակելի)